

(ISSN: 2602-4047)

Kayadibi, N. & Aık, F. (2021). Educational Messages on Identity and Personality Development in Children's Literature Products, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(13), 882-937.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.411>

Article Type (Makale Türü): Research Article

EDUCATIONAL MESSAGES ON IDENTITY AND PERSONALITY DEVELOPMENT IN CHILDREN'S LITERATURE PRODUCTS

Nuray KAYADİBİ

Asst. Prof. Dr., Kırıkkale University, Kırıkkale, Turkey, nuraykayadibi@hotmail.com

ORCID: 0000-0001-9644-1449

Fatma AIK

Prof. Dr., Gazi University, Ankara, Turkey, , fatmaacik1@gazi.edu.tr

ORCID: 0000-0002-3972-0799

Received: 12.01.2021

Accepted: 24.05.2021

Published: 14.06.2021

ABSTRACT

Adolescence which is an important process in which the individual steps from childhood to adulthood is a period in which physical, spiritual and social development for the future is shaped. In this transition period, the individual tries to define the self with abstract thought and take a place in the socio-cultural structure. Personality and identity development are shaped especially during adolescence. It is important for the continuation of a healthy social structure to support the sociological, psychological, moral and religious development of children in this age range by bringing them together with qualified literary products appropriate to their level. In the changing world, a multicultural structure has emerged with the age of communication. Although communication, knowing the world, universal values are important, it is possible for the individual to say "this is me" by only adopting the values of the society in which they live and having a national identity. At this point, one of the most important tools is children's literature products. In this study, it is aimed to examine the educational messages in children's books that appeal to the 11-15 age range in which the child shows a significant development and change. The case study of the qualitative research designs was used in the study. The books of Mavisel Yener, Cahit Zarifoğlu, Cemil Kavukçu and Behi Ak whose books are on the list of best sellers in today's Turkish children's literature, have been examined in terms of educational messages. 273 messages detected are classified as "ethical messages", "psychological messages", "sociological messages", "economic messages", "religious messages", "informational messages" and "other messages". As a result of the research, it was determined that sociological messages were mostly included, followed by informational, other, psychological, ethical, religious and economic messages, respectively.

Keywords: Children's books, educational messages, identity and personality development.

INTRODUCTION

As a social being, human beings communicate with their environment by using different channels from the moment of birth. The most effective and common tool in this communication is the language in which we transfer our national values, traditions, history and culture from generation to generation. The child gains competence in mother tongue depending on physical, cognitive and affective development.

The individual is in a mental development process parallel to physical development. Piaget identified cognitive development in children as four stages (Piaget, 2011). At the age of eleven, the child leaves the concrete operational period and passes to the abstract operations stage. In this process which covers the age range of 11-15, symbolic thinking leaves its place to reasoning, searching for logical reasons, making inferences, and solving problems systematically (Gander & Gardiner, 2004: 460).

In adolescence the development of social aspects continues during the abstract operational development. Personality development occurs after abstract processes develop and tries to adapt to adolescent society and ultimately to the real world of work; that means, it starts to take its place as a member contributing to the society (Wadsworth, 2015: 124). In Erikson's psychosocial development theory, the "Identity vs. Role Conflict" phase includes the adolescence period and the need for the adolescent to gain an identity in terms of profession, gender roles, politics and religion is emphasized (Erikson, 1993: 261-264). Individuals' physical characteristics, appearances, biological gender, gender roles they adopt, social interaction skills, career choices and achievements, world views, ethnic identities, personality traits, psychological adaptations, mental health are effective in defining their own identities (İnanç et al., 2015: 233-234).

Identity is an attribute that must be acquired. Discovering of one's own time, own geography and own culture; He must participate in the society and culture he lives in. In this way, it can perceive its place in the universe, its meaning in beings, and its situation in objects. Identity is one of the concepts that explains how a society, a people and a person sees itself and how it positions itself in history and social processes. It is a direct reflection, image and indicator of society and nation. Identity is a dynamic phenomenon that is formed, matured, changed and transformed in the historical process, and realizes its formation from past to present and from today to tomorrow (Sözen, 1999: 19). Identity is subject to the determination of the basic areas in the process of creating itself and in the environment of acquiring its own qualifications, and it becomes an extreme indicator of social continuity (Vergin, 1993: 5).

Literature is extremely important among the basic areas that make up the identity. The fact that literature cannot be independent from the social environment and the historical process directly manifests itself in the formation of identity. In this sense, literature is a highly influential factor in identity formation and transformation of identity. According to Judanis (1998: 68), the existence of literature, which is a 'diary of the nation', as a founding element in the formation of identity and culture draws attention. All aspects of a nation's life take place in literature. He sees the past, expectations for tomorrow and the present in literature and

follows himself in literature. In the modern period, literature, which has become an institution in the process of creating the nation and identity, has undertaken an important function.

There are brain and nervous system changes that affect personal and social development during adolescence. Adolescents need more intense emotional stimulation than children or adults so they like to take risks and go after exciting events (Woolfok Hoy, 2015: 196). In this direction parents can achieve positive results by directing adolescents' tendencies to social activities or by enabling them to identify with the characters in literary works. The child, trying to meet his needs, constantly seeks ways to maintain a gentle and careful balance between personal happiness and social approval, at this point, books guide the child directly or indirectly (Oğuzkan, 1997: 18). Literary works bear the cultural and social traces of the social environment in which they emerge and are conveyed to the reader through messages.

Every real reader has to create personal responses to the messages presented by the author, using language and life experience. This process is influenced by the reader's cultural background on life and people, reading experience and aesthetic knowledge (Sever, 2008: 15). Literary children's books enable children to recognize themselves, the reality of life and human and thus form their own personalities with the experiences and messages they offer (Aslan, 2007: 193).

Messages have a great impact on a child's personal, social and moral development. Qualified children's literature products contribute to the development of the child in all aspects. Children's literature plays an important role in the spiritualization of generations. In the period when technology develops rapidly, for individuals who can adapt to the new era, who can recognize and express themselves, who have acquired creative characteristics and who have their own cultural values, literary institutions also have a role. Contribution of literature to social and emotional development as well as language and mental development cannot be denied. Works of literary value and the characters in those works affect people deeply. The literary adventure of the child which begins with lullabies, rhymes, fairy tales and stories, continues with poems, novels and similar genres. It is absolutely necessary to benefit from the power of art that permeates the human soul for education. It is necessary to evaluate literary works in terms of the establishment and root of human values and qualities, the adoption of social life and the values required by the age and the recognition and assimilation of the elements specific to national identity.

Children's books have an important place in education in the triangle of family, environment and school. On the one hand, the presence of messages such as kindness, truthfulness, cooperation, and working awareness in books for children helps children to gain identity, personality and self-confidence, on the other hand, it contributes to the educational process. From the first childhood in our country, messages are tried to be presented with the products of a different civilization and culture, mostly through translated books. In this case, identity conflicts or self-confidence problems may arise in children. In this respect, it is important to deal with educational messages in Turkish literature written for children and what kind of personality and identity

formation is supported. In this study, it was aimed to determine the messages in the works written by Mavisel Yener, Cahit Zarifoğlu, Cemil Kavukçu and Behiç Ak for the 11-15 age range (19 books in total) and to evaluate the personality and identity formation in the child based on these messages. The sub-problems of the study were determined as follows: In the examined works;

1. What are the messages and how are they distributed?
2. How is the distribution of the messages on the basis of authors?
3. How is the distribution of messages in each author's work?
4. How do the messages in the works contribute to children's identity development?

METHOD

Research Design

In the study, a case study, one of the qualitative research designs, was used in order to identify and evaluate the educational messages in children's literature products. Case study is a qualitative approach in which the researcher collects detailed and in-depth information about a real life, a limited situation or multiple limited situations in a certain time, and presents a situation description or situation themes (Creswell, 2013). Case studies; identifying and seeing the details that make up an event; developing possible explanations for an event; It is used to evaluate an event (Gall, Borg and Gall, 1996 cited in Büyüköztürk et al., 2009: 273).

Research Documents Reviewed

The documents to be examined in the study were selected by criterion sampling, one of the purposeful sampling methods. The rationale of the criterion sampling is to study and review all situations that meet some of the previously determined criteria of importance, which is a common strategy in quality assurance studies (Patton, 2014: 238).

Firstly author determination was done to obtain the sample of the study. While determining the authors, attention has been paid to the fact that they are among the most read lists in today's Turkish children's literature and they are the authors of popular children's books that have received awards. In addition, it was taken into account that they have different perspectives. It has been tried to determine the authors who can see the messages in a wider range and which can be ideologically generalized in terms of different views in society. It is thought that Yener, Zarifoğlu, Ak and Kavukçu will be suitable for the sampling in terms of both reflecting different perspectives and being the authors preferred by the readers recently.

In the second stage, the selection of the books to be included in the study was discussed. In the study, by limiting the age period, the books written for the 11-15 age range at the secondary school level were selected by the researchers / field experts. (Field experts consist of three research assistants who have a doctorate in the field of Turkish education and a professor doctor.). The books included in the study are shown in Table 1.

Table 1. Examined Children's Literature Products and Authors

Authors	Children's Literature Products								
Mavisel Yener	Hayaletten Mektuplar (Letters from the Ghost) (story-65p.) 2.Edition	Dolunay Dedektifleri (Full Moon Detectives) (novel-134p.) 15. Edition	Öğretmen Neden Çıldırdı (Why did the teacher go crazy) (story-71p.) 7. Edition	Karamelli Akide Şekeri (Caramel Rock Candy) (story-104p.) 1. Edition	Gitme Dönemezsin (Don't Go, You Can't Return) (story-103p.) 1. Edition				
Cahit Zarifoğlu	Küçük Şehzade (Little Prince)(story-95p.) 1. Edition	Motorlu Kuş (Motor Bird) (story-69p.) 1. Edition	Katiraslan (The Katiraslan) (story-64p.) 1. Edition	Yürek Dede İle Padişah (The Sultan with Yurek Grandfather) (story-88p.) 1. Edition	Ağaçkakanlar (Woodpeckers) (story -92p.) 1. Edition	Serçekuş (Sparrow) (story-96p.) 1. Edition			
Cemil Kavukçu	Masal Kurma Oyunu (Fairy Tale Game) (novel-93p.) 1. Edition	Yeşilcik (Greens) (novel-102p.) 3. Edition	Bir Öykü Yazalım Mı? (Let's Write a Story?) (novel-93p.) 13. Edition	Selo'nun Kuşları (The Birds of Selo's) (story -105p.) 9. Edition					
Behiç Ak	Yaşasın "Ç" Harfi Kardeşliği (Long Live the Brotherhood of the Letter "Ç") (novel-104p.) 13. Edition	Postayla Gelen Deniz Kabuğu (Mail-in Sea Shell) (novel-160p.) 10. Edition	Eve Giden Küçük Tren (Little Train to Home) (novel-144p.) 6. Edition	Bebek Annem (My Baby Mom) (novel-164p.) 2. Edition					

Collection of Data

The children's books determined for the study were read in detail by four field experts. (Field experts consist of three research assistants who have a doctorate in the field of Turkish education and a professor doctor.) As a result of the examination, educational messages were determined considering the characteristics of the secondary school level. The messages detected in the books were brought together and examined one by one by the same experts. Those not included in the educational message were omitted. Many academic studies were examined, the classifications of educational messages in the studies were examined, and the classification in Muhsine Helimoğlu Yavuz's (2013) "Tales and Educational Functions (Masallar ve Eğitimsel İşlevleri)" was found more appropriate and preferred. The determined educational messages were categorized under the headings of "ethical messages", "psychological messages", "sociological messages", "economic messages", "other messages" based on the classification of Yavuz (2013). The existence of messages containing religious comprehensive messages and direct information made it obligatory to add the titles "religious messages" and "informational messages".

Data Analysis

Descriptive analysis technique was used in the study. A total of 273 educational messages detected by field experts were classified under seven headings. The messages are coded considering the similarities and

differences. In such studies, data are encoded in order to create themes, patterns, processes, make comparisons and develop explanations (Glesne, 2013: 269). After coding the distribution, percentage and frequency of the messages were determined.

FINDINGS

Findings Regarding the First and Second Sub-Problems: Instructional Messages and Distribution of Messages in the Reviewed Works Based on Authors

The general distribution of the detected 273 educational messages is given in Figure 1.

Figure 1. General Distribution of Messages

When Figure 1 is examined it is seen that the messages about the social development of the individual have a slice of 58% in total with 38% sociological, 8% religious, 8% ethical and 4% economic. In the second place, informational messages are given 20% in terms of the mental development of the individual. It is seen that psychological messages are included in the third place in terms of emotional development with a rate of 8%. It can be said that messages about the physical development of the individual are not often included in the books.

The first symptoms of adolescence are changes in the body. Although it is accepted that girls enter adolescence between the ages of 11-13 and boys between the ages of 13-15, there is no definite limit (İnanç et al., 2015: 242). In adolescence, unclear body image will affect self-esteem or self-image negatively and depression cases

can be seen frequently in this period when “identity versus role confusion” is experienced (Çardak, 2013: 67). For this reason, it is important to include positive messages about physical development and change in books.

It is seen that the social development of the individual is prioritized in the detected messages (38%). One of the most important factors in child development is socialization. The socialization of the child is the process of adapting to the society they live in, gaining a certain identity in the society, communicating with other people, and also has a critical importance in the formation of personality and identity formation (Gezer Şen, 2011: 18). The feeling of belonging and the tendency to keep group membership before individual identity constitute the basic building blocks of the socialization process in many cultures. (Madran Demirtaş, 2011: 12). Adolescents begin to develop a sense of identity compatible with their interests and abilities, and to make personal and professional plans by creating a unique value system (Can, 2013: 139). Individuals define, evaluate and classify themselves by considering the social group they belong to. At the end of this classification, they identify with the group they include themselves and their social identity is formed (Demirtaş, 2003: 129). Considering the positive effects of the idea of being a part of society on personality and identity development, it can be said that the intensity of the messages that support social development in the books will support adolescents in a positive way.

The fact that informational messages are present at a rate of 20% is positive in terms of the development period of the specified age group and the intensity of curiosity in this period. Messages containing information can sometimes explain a concept or appear as a definition. Children have the ability to learn new words by paying attention to their use, context, and relationship with other words (Golinkoff et al., 1992: 107). From this point of view, it is seen that these messages are important and sufficient since they contribute to the child's language development, understanding and understanding of the world.

In the works, “other messages” take place at the rate of 14%. Technology addiction, environmental awareness, love of reading, multidimensional thinking, effort, managerial characteristics, desire to write, love of animals, getting up early, etc., which cannot be included in other message areas. Messages related to “other messages” (also given with this name in Yavuz's (2013) classification based on the study) were evaluated. It is thought that these messages will make positive contributions in terms of giving the child a love and habit of reading, encouraging them to write, and creating environmental awareness.

Psychological messages are 8%. Increase in abstract thinking during adolescence, indecision, emotional fluctuation, goal seeking, identity search, questioning life and environment, feeling of independence, intellectual intensity, first-time experiences constitute different aspects of psychological development and change (Abalı, 2018: 14). Since it is extremely important to compare it with literary products containing messages that can guide, role-model, and contribute to self-development to the child in this period, we can say that 8% is insufficient.

Ethical messages in the works are 8%. Ethics is a concept related to morality and although moral rules can vary

from society to society, from culture to culture, every society transfers its moral values to the new generations. Moral reasoning begins with sensory-motor development and reaches its peak with the completion of abstract operations and affective development (Wadsworth, 2015: 125). Children, who are the target audience of the books included in the study, are at the second-third stage of Kohlberg's moral development levels (Reimer et al., 1990). Children at this level want good relations with others and approval; good and bad depend on the reactions of others, and at this stage, they begin to accept the social arrangements of others, to see people's perspectives and to understand their intentions (Taylı, 2013: 184; Woolfok Hoy, 2015: 228). They perceive ethical concepts such as honesty and judgment at the age of 11-13; individual's values are formed and his moral system develops (Aydın, 2013: 44; Şahin, 2007: 13). In this direction, conveying the messages given or to be given in children's literature products with precision; It is important not to include misunderstandings or statements in which the child may develop negative moral behavior.

Religious messages are also included in the discussed books at the same rate (8%) with psychological and ethical messages. Giving religious messages with positive examples contributes to the child's identity and personality development. According to Harms (1944, in cited Yıldız 2016), the development of religious thought in children starts at the age of three in fact, religion is a deep-rooted feeling that exists in their nature beyond having a religious life even at the beginning of early childhood. An individual who reaches adolescence thinks more abstractly, more ideally and logically compared to childhood. He can question how God can exist (Sanrock, 2016: 389). These questioning perspectives of adolescents can be guided positively by correct religious messages. It is a well-known fact that religious education, given properly (implicitly or directly), distracts individuals from negative and bad habits.

Looking at the general message distribution, it is seen that the messages with the least percentage (4%) are economic messages. Today in capitalist societies, relationships based on competition between individuals and groups direct people to personal benefit rather than social benefit and selfishness and ambition are becoming widespread in order to gain more income especially in social structures where economic inequality is in question (Kozak, 1999: 160). Since violating certain values in order to obtain material power will deeply affect the social structure, it is thought that economic messages should be of a guiding nature for adolescents. Considering that the audience that the books address does not have economic freedom, this rate of 4% can be said to be sufficient. However, at this age, it is also necessary to give non-didactic messages to the child on issues such as money management and waste.

Findings Regarding the Distribution of Sociological Messages in Children's Literature Products

103 sociological messages detected in the books within the scope of the research are shown in Figure 2.

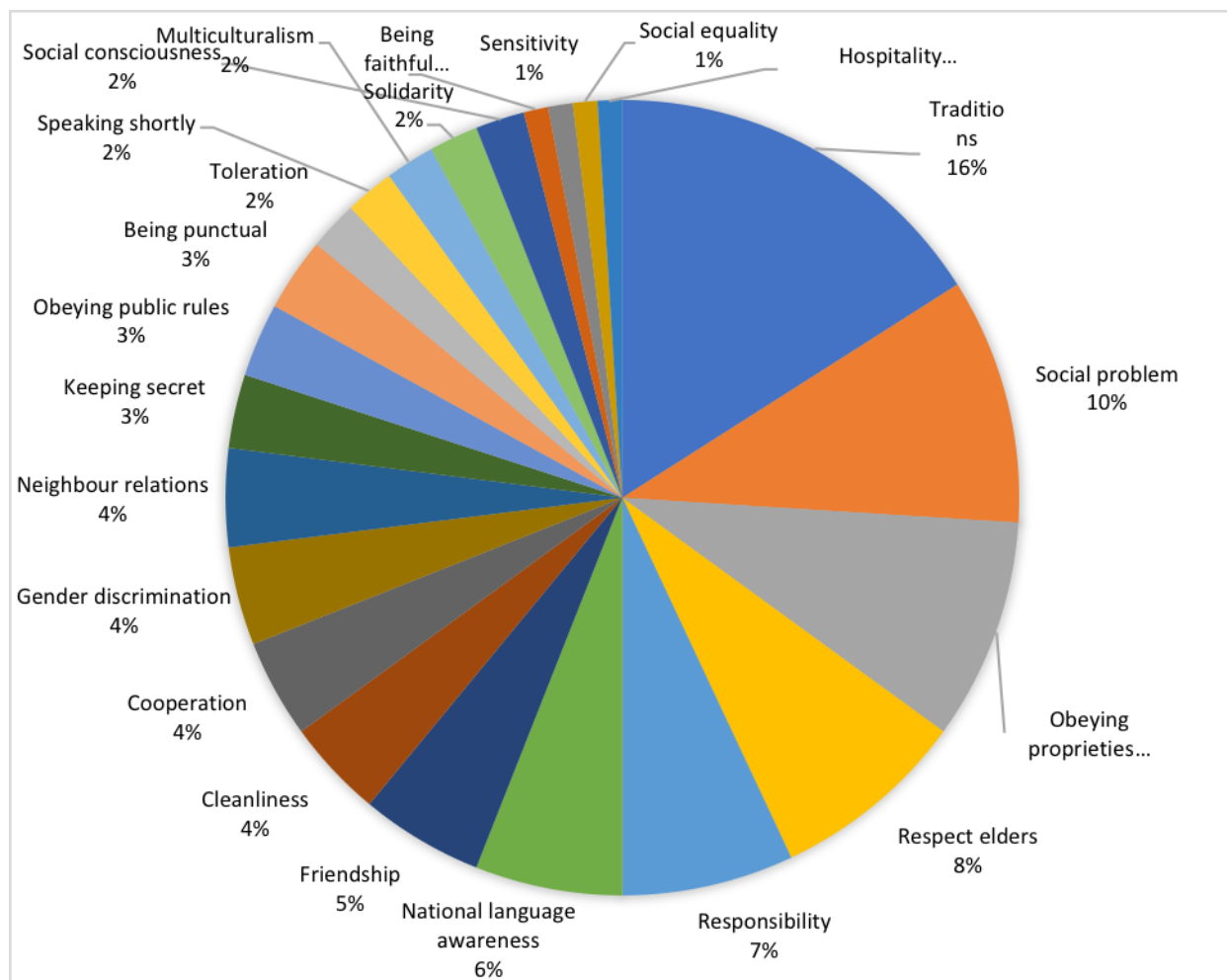

Figure 2. Distribution of Sociological Messages

As seen in Figure 2, sociological messages are distributed in 23 sub-categories as follows: Tradition (17) 16%, social problem (11) 10%, obeying etiquette (9) 9%, respect for the elderly (8) 8%, responsibility (7) 7%, national language awareness (6) 6%, friendship (5) 5%, cleanliness (4) 4%, solidarity (4) 4%, gender discrimination (4) 4%, neighborhood relations (5) 4, keeping secrets (3) 3%, obeying social rules (3) 3%, being punctual (3) 3%, tolerance (2) 2%, self-talk (2) 2%, multiculturalism (2) 2%, solidarity (2) 2%, social awareness (2) 2%, loyalty (1) 1%, sensitivity (1) 1%, social equality (1) 1%, hospitality (1) 1%.

The most commonly used messages are "traditions". Traditions are the building blocks of culture and our values that should be taught to children in terms of adaptation to social life. The high rate of messages such as language awareness, cleanliness, obeying proprieties, helping each other and respect for the elderly are important for identity and personality development in order to live together in a society. Loyalty, tolerance, cleanliness, punctuality, sensitivity are among the features that will affect the personality positively. Considering Erikson's emphasis on the important effect of social and cultural factors on identity formation (Hakola, 2009: 11), the predominant percentage of sociological messages is suitable for adolescent development.

43% of the sociological messages are in the works of Yener, 28% of Zarifoğlu, 17% of Kavukçu, 12% of Ak's works. Therefore, it appears that Yener wants to see the child as a social individual who is compatible with society.

Table 2. Books with Sociological Messages and Page Numbers

Sociological messages	Books and Page numbers
Responsibility	(HM-MY, p. 6), (HM-MY, p. 17), (HM-MY, p.17), (MK-CZ, p. 42), (A-CZ, p.26), (A-CZ, p.33), (KŞ-CZ, p.58)
Friendship	(HM-MY, p. 11), (HM-MY, p. 31) (HM-MY, p. 56), (HM-MY, p. 62), (BA-BA, p. 129), (HM-MY, p. 20), (HM-MY p. 56)
Toleration	(HM-MY, p. 56), (HM-MY, p. 20)
Keeping secret	(HM-MY, p. 30), (KŞ-CZ, p.31), (ÖNÇ-MY, p. 62)
Being faithful	(HM-MY, p. 35)
Obeying public rules	(HM-MY, p. 37), (MK-CZ, p. 47), (BÖY-CK, p.48)
Being punctual	(HM-MY, p. 44), (HM-MY, p. 45), (HM-MY, p. 46)
Sensitivity	(KAŞ-MY, p. 22)
Cleanliness	(KAŞ-MY, p. 46), (A-CZ, p. 91), (MKO-CK, p.19), (Y-CK, p. 27)
Speaking shortly	(SK-CZ, p. 49), (SK-CZ, p. 50)
Multiculturalism	(DD-MY, p. 23), (DD-MY, p. 11)
Cooperation/Solidarity	(ÖNÇ-MY, p. 46), (BA-BA, p. 89), (KŞ-CZ, p.70), (Y-CK, p.86)
Gender discrimination	(HM-MY, p. 48), (BA-BA, p.39), (DD-MY, p. 24), (SK-CK, p. 51)
Social equality	(KŞ-CZ, p.73)
Respect elders	(HM-MY, p.27), (HM-MY, p.34), (HM-MY, p. 68), (ÖNÇ-MY, p. 60), (ÖNÇ-MY, p.66), (YDİP-CZ, p.85), (EGKT-BA, p.41), (SK-CZ, p. 28)
Neighbour relations	(HM-MY, p. 42), (BA-BA, p. 38), (BA-BA, p. 90), (BÖY-CK, p. 44), (BA-BA, p. 15)
Social problem	(KAŞ-MY, p. 26), (GD-MY, p. 48), (SK-CK, p.34), (SK-CK, p. 44), (SK-CK, p.104), (SK-CK, p.54), (SK-CK, p. 67), (ÖNÇ-MY, p. 21), (GD-MY, p. 55), (BA-BA, p. 33), (BA-BA, p. 75-76)
Obeying proprieties	(BÖY-CK, p.21), (K-CZ, p.17), (SK-CZ, p. 30), (A-CZ, p.91), (A-CZ, p.91), (K-CZ, p.17), (K-CZ, p.7), (KAŞ-MY, p. 39), (KAŞ-MY, p.44)
Traditions	(SK-CZ, p. 30), (BA-BA, p. 36), (SK-CK, p.103), (MK-CZ, p. 20), (SK-CZ, p. 28), (SK-CK, p.79), (SK-CK, p.101), (KŞ-CZ, p. 66), (KŞ-CZ, p. 30), (SK-CK, p. 29), (DD-MY, p. 81), (YDİP-CZ, p.43), (YDİP-CZ, p.43), (A-CZ, p. 30), (SK-CZ, p. 26), (YÇHK-BA, p. 43), (SK-CK, p.110)
Cooperation	(EGKT-BA, p. 47), (BÖY-CK, p.18)
Hospitality	(YDİP-CZ, p.31)
National language awareness	(DD-MY, p.19), (DD-MY, p. 18), (DD-MY, p.131), (HM-MY p.51), (ÖNÇ-MY, p.19), (ÖNÇ-MY, p. 40)
Social consciousness	(HM-MY, p.23), (HM-MY, p. 44)

Example sentences for sociological messages are as follows:

"Tolerance is a good medicine. Instead of approaching negatively and criticizing, he solves the events by speaking sweetly. " (HM-MY, p.56)

"Congratulations, said Granny Ayşe, thank you to the one who sent her." (YDİP-CZ, p. 31)

"If you're really going to help, you have to make an effort; Otherwise, do not to do it for bragging... Those who are filled with a desire to help just to show off, need help themselves. " (BA-BA, p.89)

"Yes mom. You know I'm very careful. I definitely brush my teeth after every meal and before going to bed." (Y-CK, p.27)

"Birce burst into laughter:" Look at my mother, she has put all the vowels and then complains that she can't fit the messages! " "My mother is too, she will definitely put every letter in its place!" said Oğuz. İpek Hanım, who had been listening to them until that moment, interfered with the word: 'What can I do kids? And when you do so, it seems to me that language is broken. As something wrong is repeated, it turns into a habit ..."(DD-MY, p.131)

Findings Regarding the Distribution of Informational Messages in Children's Literature Products

55 informative messages detected in the books examined are shown in Figure 3.

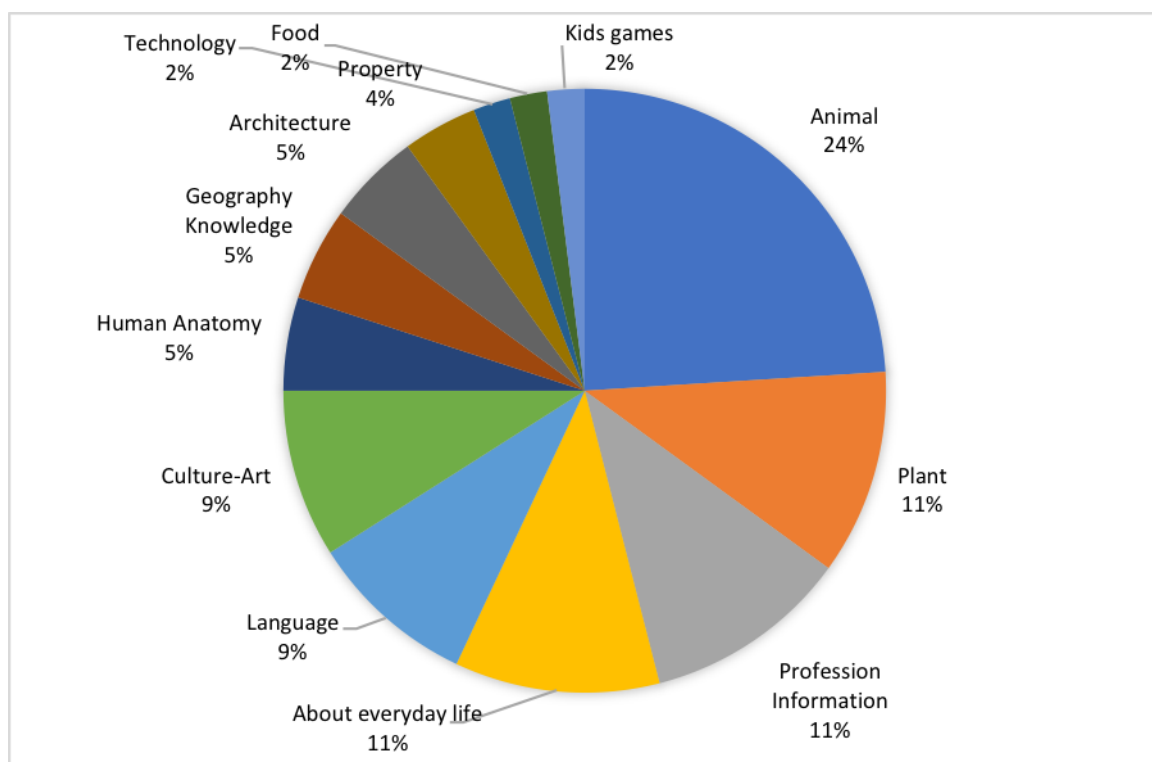

Figure 3. Distribution of Informational Messages

As it is seen in Figure 3, messages with animals 24% (13), with plants 11% (6), with professional knowledge 11% (6), with daily life 11% (6), with language 9% (5), with culture and arts 9% (5).), 5% (3) with human anatomy, 5% (3) with geography knowledge, 5% (3) with architecture, 4% (2) with property, 2% (1) with technology, 2% (1) with food, 2% about children's games (1) were detected. Child language development is transitioning to a new period in adolescence in terms of abstract thinking skills. In this sense, the inclusion of informational messages in literary texts will both enrich the vocabulary of children and gain new perspectives. Learning about

animals, plants, professions - in short, technical knowledge and terms in all areas of life - will contribute to the development of the child.

46% of the informational messages belong to Ak, 29% to Yener, 20% to Kavukçu, and 5% to Zarifoğlu. It is seen that Ak gives priority to children to learn the concrete world they live in.

Table 3. Works and Page Numbers Containing Informational Messages

Informational Messages	Books and Page Numbers
Human Anatomy	(KAŞ-MY, p. 102), (KAŞ-MY p. 102), (BÖY-CK, p.8)
Geography Knowledge	(KAŞ- MY, p. 90), (BÖY-CK, p.27), (BÖY-CK, p.41)
Language	(DD-MY, p. 64), (HM-MY, p.23), (HM-MY p. 46), (KAŞ-MY, p. 18), (HM-MY p. 58)
Animal	(HM-MY p. 54), (KAŞ-MY, p. 68), (GD-MY, p. 31), (KŞ, CZ, p.37), (YÇHK-BA, p. 15), (EGKT-BA, p. 34), (EGKT-BA, p. 36), (EGKT-BA, p. 36), (BA-BA, p. 130), (BA-BA, p. 163), (BÖY-CK, p.34), (BÖY-CK, p.56), (BÖY-CK, p.59)
Plant	(GD-MY, p. 39), (PGDK-BA, p.138), (PGDK-BA, p. 139), (PGDK-BA, p. 140), (EGKT-BA, p.32), (BÖY-CK, p.61)
Culture Art	(BA-BA, p. 68), (BA-BA, p. 68-69), (BA-BA, p. 69), (BA-BA, p. 69), (SK-CK, p.66)
Architecture	(HM-MY p. 51), (HM-MY p. 52), (KŞ-CZ, p.71)
Profession Information	(GD-MY, p. 42), (KŞ-CZ, p.9), (PGDK-BA, p. 9), (PGDK-BA, p. 11), (PGDK-BA, p. 14), (BA-BA, p. 160)
Technology	(YÇHK-BA, p. 18)
Food	(PGDK-BA, p. 49)
Kids plays	(Y-CK, p.79)
Property	(HM-MY, p. 37), (YÇHK-BA, p. 74)
About Daily Life General Information	(YÇHK-BA, p.16), (YÇHK-BA, p. 19), (YÇHK-BA, p. 22), (BA-BA, p. 44), (MKO-CK, p.16), (Y-CK, p.39)

Informational message examples are below:

“The extreme point in the mine is called Face. " (GD-MY, p. 42)

“Her father used to tell Neriman and her brother, "Step on the ground barefoot once in a while, walk around like that." Years later she would find out why her father said so. The earth takes the tension that has accumulated in our body. "(Y-CK, p.39)

“When the soda bottles are buried in the radish field with their mouths up, a whistling sound is heard when the wind blows. This sound frightens away the mole.” (YÇHK-BA, p. 15)

“Chickpea colour paper. When you say that, the most beautiful paper of that time in thick shiny and chickpea color comes to mind. This was the paper most sought by the masters of "Calligraphy" which means fine writing. Because they do not dispense ink easily. " (KŞ-CZ, p.9)

Findings Regarding the Distribution of Other Messages in Children's Literature Products

The distribution of 37 other messages detected in the books examined is shown in Figure 4.

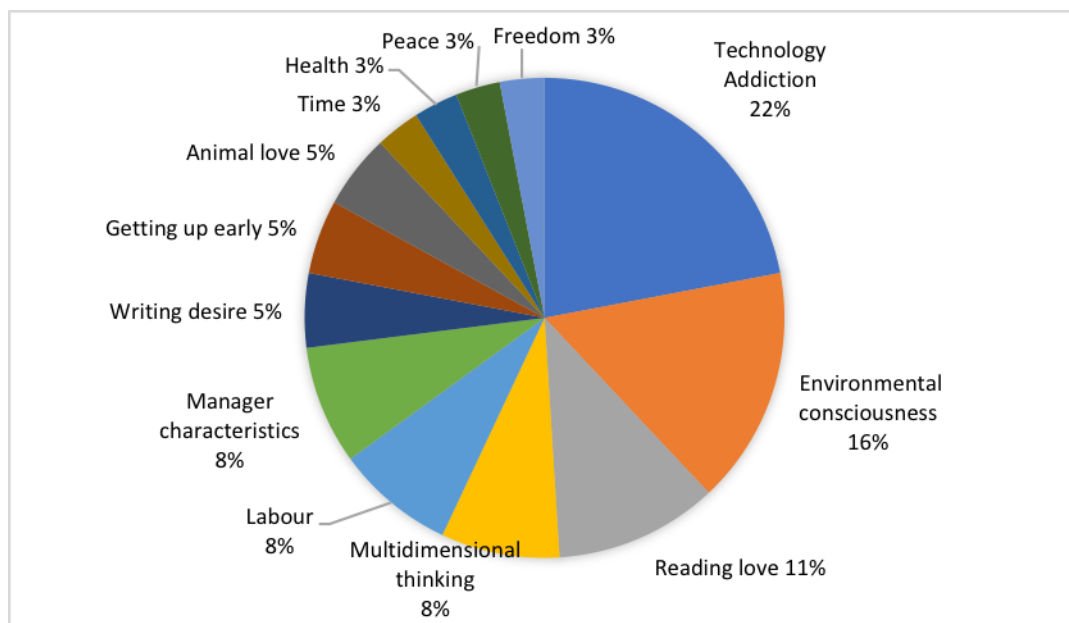

Figure 4. Distribution of Other Messages

The other messages are distributed in the following subcategories: Technology addiction 22% (8), environmental awareness 16% (6), reading love 11% (4), multidimensional thinking 8% (3), labor 8% (3), manager characteristics. 8% (3), writing desire 5% (2), animal love 5% (2), getting up early 5% (2), time 3% (1), health 3% (1), peace 3% (1), freedom 3% (1). These messages will contribute positively to the child gaining a love and habit of reading, encouraging writing and creating environmental awareness. In particular giving technology addiction has been tried to emphasize the avoidance of this situation by drawing attention to the problems emerging with technological developments in recent years.

43% of the other posts are in Ak, 22% in Yener, 19% in Kavukçu, 16% in Zarifoğlu's works.

Table 4. Works with Other Messages and Page Numbers

Other Messages	Books and Page Numbers
Multidimensional thinking	(DD-MY, p. 133), (HM-MY p.56), (HM-MY p. 60)
Writing Desire	(KAŞ-MY, p. 27), (BÖY-CK, p.15)
Reading Love	(BÖY-CK, p.23), (BÖY-CK, p.90), (BÖY-CK, p.91), (BÖY-CK, p.92)
Animal Love	(HM-MY, p.19), (Y-CK, p.15)
Labor	(YÇHK-BA, p. 9), (SK-CK, p.34), (EGKT-BA, p. 132)
Time	(YÇHK-BA, p. 88)
Health	(BA-BA, p. 34)
Technology Addict	(PGDK-BA, p.27), (PGDK-BA, p. 34), (PGDK-BA, p. 49), (PGDK-BA, p. 53), (PGDK-BA, p. 53), (PGDK-BA, p. 54), (PGDK-BA, p. 157), (PGDK-BA, p. 22)
Manager Characteristics	(KŞ-CZ, p.79), (MK-CZ, p. 44), (MK-CZ, p.63-64)

Environmental Awareness	(KAŞ-MY, p. 64), (HM-MY, p. 22), (HM-MY, p. 22), (EGKT-BA, p. 119), (YÇHK-BA, p. 38), (A-CZ, p. 31)
Peace	(YÇHK-BA, p. 65)
Freedom	(BA-BA, p. 33)
Getting up early	(SK-CZ, p. 6), (SK-CZ, p. 9)

Sample sentences for other messages are as follows:

“The author's material is words and traffic signs are spelling rules. I faced numerous problems from unused commas to suffixes that need to be written separately or combined. You have to read many many books to overcome them. " (BÖY-CK, p.92)

“Drying of the lake could have caused serious disasters that would negatively affect the environment. The most important of these was the change in the local climate. First of all, it would cause drought and trees would decrease. The result of this meant desertification." (EGKT-BA, p. 119)

“Do not disturb the trees, do not maul them. It is not like grabbing the walnuts, pistachios and almonds with a rush, but tearing them with love, put them on the kiss, pierce with mercy, eat with gratitude, do not be greedy." (A-CZ, p. 31)

Findings Regarding the Distribution of Psychological Messages in Children's Literature Products

The distribution of 23 psychological messages detected in the books examined is given in Figure 5.

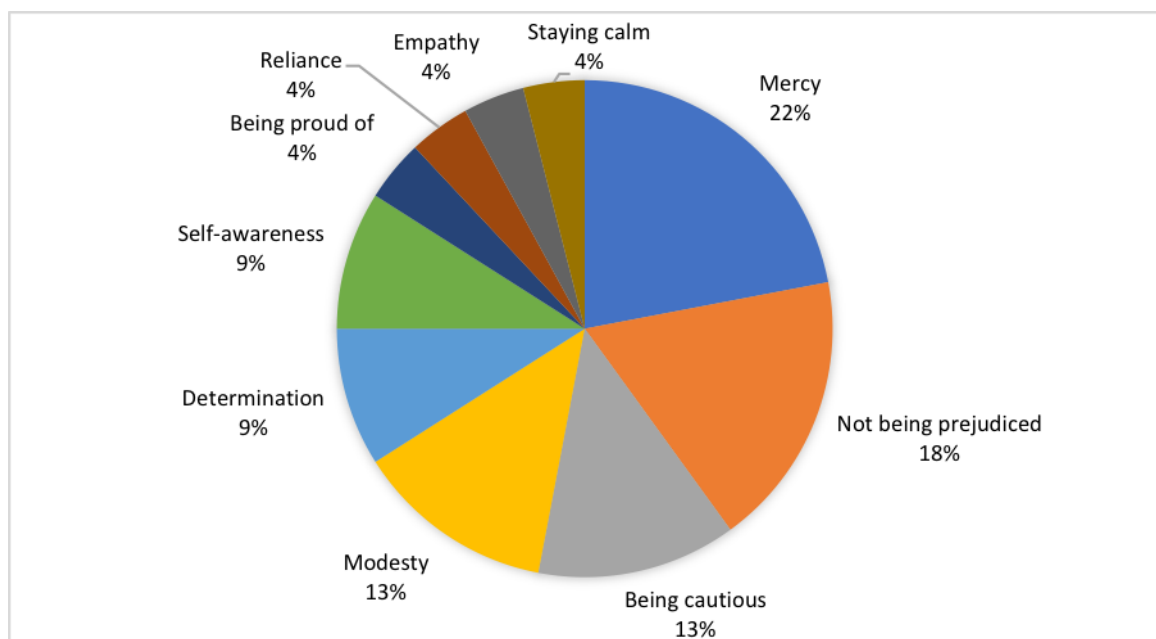

Figure 5. Distribution of Psychological Messages

The subcategories of psychological messages are as follows: Mercy (5) 22%, not being prejudiced (4) 18%, being cautious (3) 13%, modesty (3) 13%, determination (2) 9%, self-awareness (2)) 9%, being proud (1) 4%, reliance (1) 4%, empathy (1) 4%, staying calm (1) 4%.

The target audience of the books is in a period of rapid physical development. Both girls and boys are overly concerned with their own body images, they try to live with mature male and female stereotypes determined in the society they live in, and these efforts are often accompanied by anxiety and conflict (Gander & Gardiner, 2004: 451). Their mental state also draws a fluctuating graphic; selfishness, lack of empathy, lack of self-confidence, irritability can be observed. For this reason, conveying emotions such as mercy, modesty, reliance, determination and empathy through messages can contribute to healthy individuals and their psychological development.

48% of psychological messages take place in the works of Zarifoğlu, 35% of Yener, 13% of Ak and 4% of Kavukçu. We can say that Zarifoğlu is concerned about contributing to child psychology, feeding the soul, and raising awareness, compared to other authors.

Table 5. Works Including Psychological Messages and Page Numbers

Psychological Messages	Books and Page numbers
Being Cautious	(BA-BA, p. 22), (MK-CZ, p.14), (DD-MY, p. 63)
Prejudice	(HM-MY, p. 47), (A-CZ, p.19), (DD-MY, p. 79), (DD-MY, p. 132-133)
Being Proud of	(BÖY-CK, p.23)
Determination	(HM-MY p. 39), (KŞ-CZ, p. 28)
Reliance	(HM-MY, p. 25)
Modesty	(MK-CZ, p. 54), (BA-BA, p. 19), (SK-CZ, p. 51)
Mercy	(YDİP-CZ, p.73), (YDİP-CZ, p. 74), (SK-CZ, p. 84), (KŞ-CZ, p. 21), (MK-CZ, p. 24)
Empathy	(HM-MY, p. 15)
Self-Awareness	(KAŞ-MY, p. 59), (K-CZ, p. 20)
Staying Calm	(BA-BA, p. 19)

Example sentences for psychological messages are:

"Your teachers have said that they are very pleased with you. They are also proud of you because you love to read. Who wouldn't be proud!" (BÖY-CK, p.23)

"Is it possible to be a calligrapher without licking ink or correcting?" (KŞ-CZ, p.28)

"The interpretation of the events varies according to the people. Your only mistake was that instead of evaluating every possibility, you believed in one possibility and formed the answers according to your beliefs. Until the pieces fit into place, no firm judgments should be made. " (DD-MY, p. 132-133)

Findings Regarding the Distribution of Ethical Messages in Children's Literature Products

The distribution of the 21 ethical messages determined in the research is given in Figure 6.

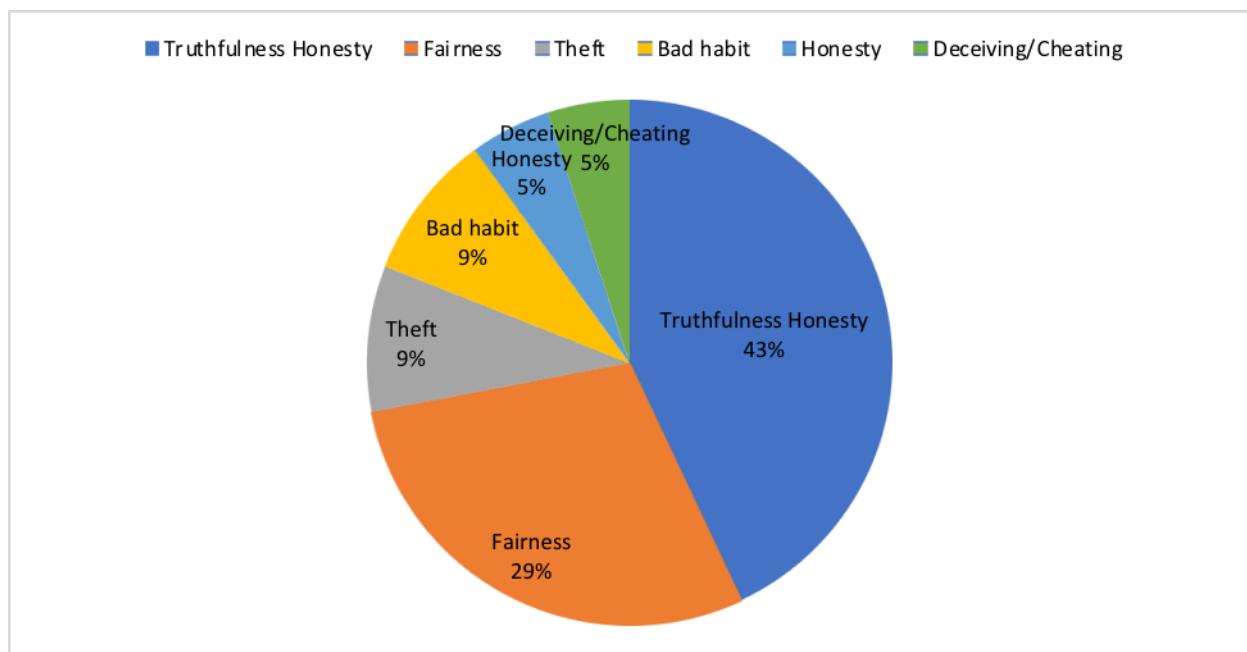

Figure 6. Distribution of Ethical Messages

The distribution of ethical message categories is as follows: honesty (9) 43%, fairness (6) 29%, theft (2) 9%, bad habits (2) 9%, honor (1) 5%, deceiving / cheating (1)) 5%.

Every society wants to raise individuals with universal values such as honesty, justice, and virtue. Moral development manifests itself with behavioral characteristics that emerge as a result of appropriating the moral value judgments and behavior styles of the society in which a person lives (Hökeleki, 2011: 174; Şengün, 2007: 215).Moral development is also related to social development. The Turkish family culture structure is especially based on the concept of morality. Kafesoğlu (2015: 332-333) states that the feeling of shame, that is, morality, is regarded as the greatest virtue in protecting people from evil, preventing others from deceiving others and maintaining a decent life order since ancient Turks. Our authors have intensely embraced the values of being truthful, honest and fair. In addition, through negative messages such as theft, deceit and bad habits, it was tried to implicitly indicate that these are negative behaviors and should not be done.

38% of ethical messages are in the works of Yener, 38% of Zarifoğlu, 14% of Kavukçu, 10% of Ak's works. We can say that Yener and Zarifoğlu have similar sensitivity in giving ethical messages. The distribution of ethical messages is included in Table 6.

Table 6. Works Including Ethical Messages and Page Numbers

Ethical Messages	Books and Page numbers
Truthfulness - Honesty	(HM-MY, p. 8), (HM-MY, p. 9), (HM-MY, p. 27), (PGDK-BA, p. 25), (PGDK-BA, p. 52), (HM-MY, p. 45), (HM-MY, p.24), (HM-MY, p. 25), (SK-CK, p.13)
Honor	(DD-MY, p. 93-94)
Fairness	(HM-MY, p.20), (KŞ-CZ, p.54), (KŞ-CZ, p. 73), (MK-CZ, p.45), (KŞ-CZ, p.53) (KŞ-CZ, p.74)
Theft	(K-CZ, p.19), (K-CZ, p.19)
Bad habit	(A-CZ, p.92), (MKO-CK, p.44)
Deceiving/Cheating	(MKO-CK, p. 45)

Sample message sentences are:

“A dishonest person is like a tin dipped in gold dust.” (HM-MY, p. 8)

“When its property, justice and happiness are like this, poets, authors, scholars appear and grow like bushy saplings in that country. ” (KŞ-CZ, p.74)

"I have no father! No, because he didn't keep his word. " (SK-CK, p.13)

“In real world all truth is not always to be told so in virtual world is it necessary to tell a separate lie for each situation?” (PGDK-BA, p. 52)

Findings Regarding the Distribution of Religious Messages in Children's Literature Products

The distribution of 22 religious messages detected in the examined books is given in Figure 7.

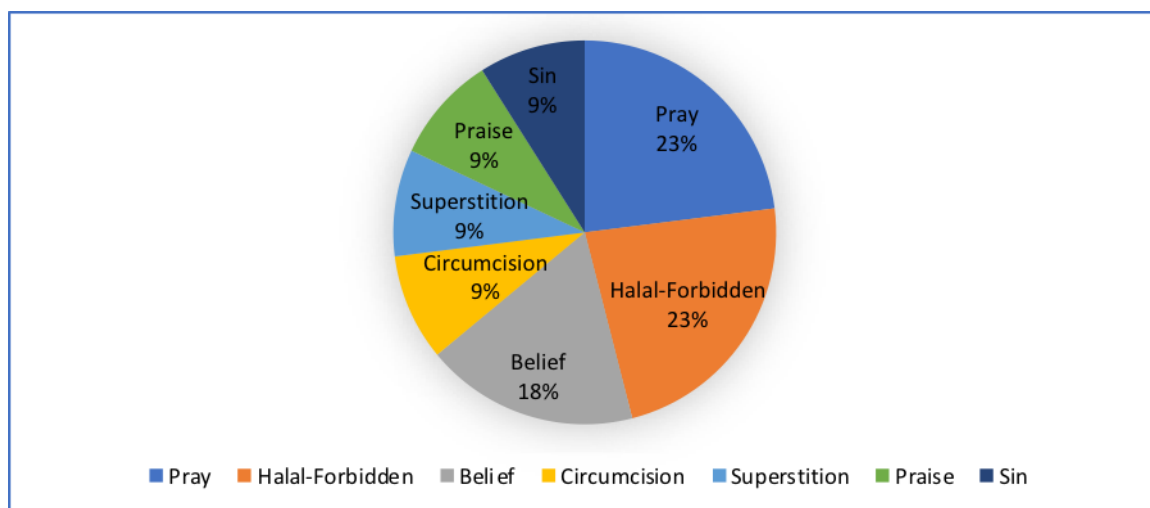

Figure 7. Distribution of Religious Messages

The distribution of religious messages is as follows: Pray 23% (5), halal-forbidden 23% (5), belief 18% (4), circumcision 9% (2), superstition 9% (2), praise 9% (2) , sin 9% (2). It can be said that religion is a system of morality, education and values in general. Strengthening the human personality, giving it a new structure, making it understand and make sense of the inner and outer world constitutes the main purpose and goal of religion (Hökelekli, 2011: 212-215; Koç, 2005: 88). In a period when the child questions himself and the universe in adolescence, giving religious messages in children's books within the framework of tolerance will contribute to the identity development of the child.

59% of religious messages belong to Zarifoğlu, 18% to Yener, 18% to Kavukçu, 5% to Ak. Considering Zarifoğlu's life philosophy, perspective and ideology, it is understandable that religious messages are more than other writers. However, the fact that Kavukçu approached the concept of circumcision in Islam and Judaism from a negative point of view was not found to be correct in terms of conflict with the culture in which the child lives or causing the child to have a dilemma.

Table 7. Works Containing Religious Messages and Page Numbers

Religious Messages	Work and Page Numbers
Circumcision	(SK-CK, p.7), (SK-CK, p.13)
Pray	(HM-MY, p. 67), (ÖNÇ-MY, p. 26), (YDİP-CZ. p.11), (YDİP-CZ, p. 58), (SK-CZ, p. 7)
Superstition	(ÖNÇ-MY, p. 35), (EGKT-BA, p. 9-10)
Halal-Forbidden	(KŞ, CZ, p.40), (A-CZ, p.31) , (A-CZ, p. 31), (SK-CZ, p. 29), (DD-MY, p. 78)
Belief	(SK-CZ, p. 65), (SK-CK, p.103), (KŞ-CZ, p.62), (A-CZ, p.75)
Praise	(SK-CZ, p. 10), (SK-CZ, p. 10)
Sin	(YDİP-CZ, p.34), (SK-CK, p.59)

Sample message sentences are:

"God's commands are also a blessing ... How many are all. How generous God is." (SK-CZ, p.10)

"Muttering prays, he put on his belt, leaned back straight." (HM-MY, p. 67)

"After being caught running from the circumciser:" Come on, crazy lad. We thought you were brave too. " (SK-CK, p. 13)

"The villagers don't really like dogs howling for no reason. / -The old howls again! / - There is bad luck! /" (EGKT-BA, p. 9-10)"

Findings Regarding the Distribution of Economic Messages in Children's Literature Products

The distribution of 12 economic messages detected in the books examined is given in Figure 8.

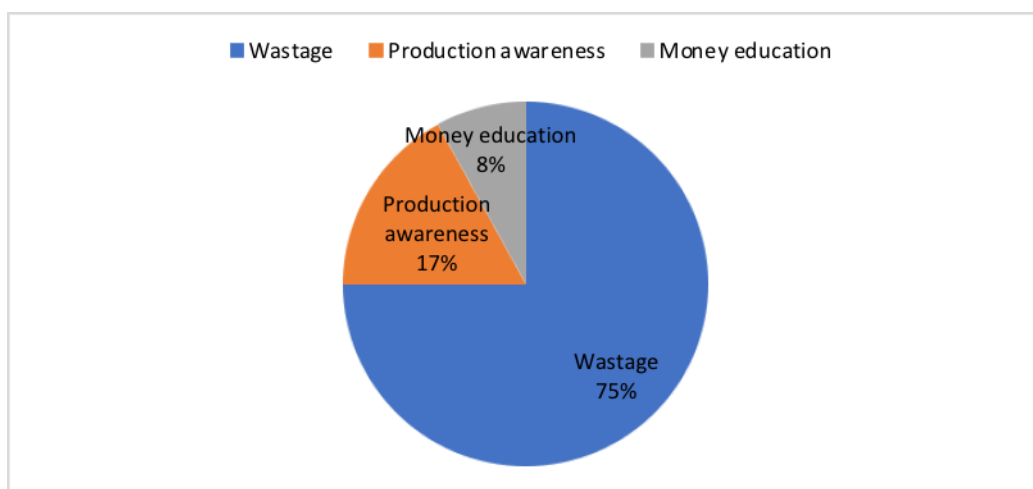

Figure 8. Distribution of Economic Messages

Economic messages show distribution as 75% wastage (9), 17% production awareness (2), 8% money education (1). Although the target audience does not have economic freedom, it is useful to give these messages in order to make them aware of not being lavish and not wasting.

50% of the economic messages were determined in the works of Zarifoğlu, 25% Ak, 17% Kavukçu, 8% Yener. It is seen that Zarifoğlu has more sensitivity in the use of the resources appropriate and in quantity compared to our other authors.

Table 8. Works including Economic Messages and Page Numbers

Economic Messages	Books and Page numbers
Wastage	(ÖNÇ-MY, p. 36), (KŞ-CZ, p.8), (KŞ-CZ, p.8), (KŞ-CZ, p. 31), (YÇHK-BA, p. 9), (YÇHK-BA, p. 9), (MKO-CK, p.17), (A-CZ, p.31), (YDİP-CZ, p.14)
Production Awareness	(K-CZ, p.56), (YÇHK-BA)
Money Education	(SK-CK, p. 34)

Example sentences for economic messages are as follows:

“May God not educate man with hunger! You will be so hungry that you will be surprised! You look for the toasts in the garbage that you didn't eat, in the garbage ... “(ÖNÇ-MY, p. 36)

“Everyone had the right to leave and all wanted to take leave. However, this layover of production meant the closure of factories.” (K-CZ, p.56)

““Bora ran and took the plum on the ground. As he wiped his athlete, Uncle Nedim said, "Don't eat it,we collect from the tree." “But, what a pity, I’m going to wash it now.”(MKO-CK, p.17)

Findings Regarding the Third Sub-Problem: Message Distribution on Authors Axis in Children's Literature Products

Findings Regarding Educational Messages in Mavisel Yener's Works

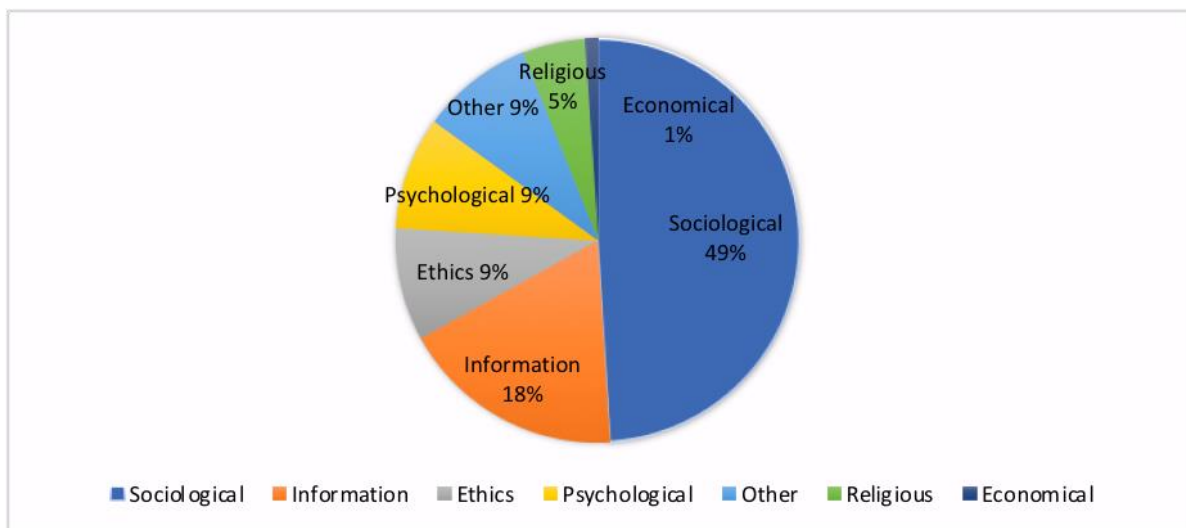

Figure 9. Distribution of Messages in Mavisel Yener's Works

Total of 89 messages were identified in Yener's five works. According to Figure 9, 49% of the messages were sociological (44), 18% informational (16), 9% ethical (8), 9% psychological (8), 9% other (8), 5% are religious (4), and 1% is economic messages (1). It can be said that the author tries to instill in children basic values such as sense of responsibility, sensitivity, respect and friendship through social messages. Informational, psychological and ethical messages are also given extensively in Yener's works. Economic messages appear to be very few.

Findings Regarding Educational Messages in Cahit Zarifoğlu's Works

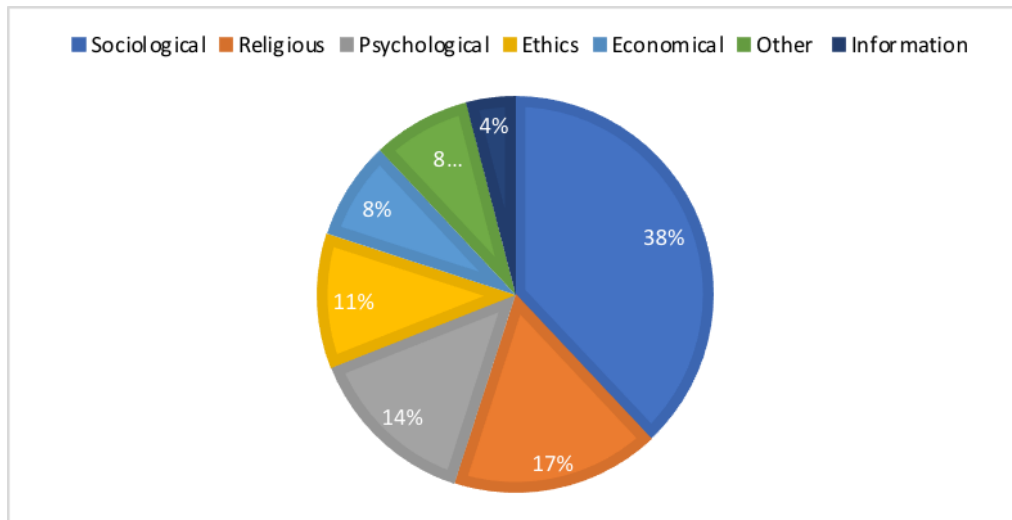

Figure 10. Distribution of Educational Messages in Cahit Zarifoğlu's Works

A total of 76 messages were identified in six works of Zarifoğlu. According to Figure 10, 38% of the messages were sociological (29), 17% religious (13), 14% psychological (11), 11% ethical (8), 8% economic (6), 8% the other (6) and 4% are informational (3) messages. Like Yener, Zarifoğlu also included sociological messages in his works, but it is seen that the author frequently included religious messages.

Findings Regarding Educational Messages in Cemil Kavukçu's Works

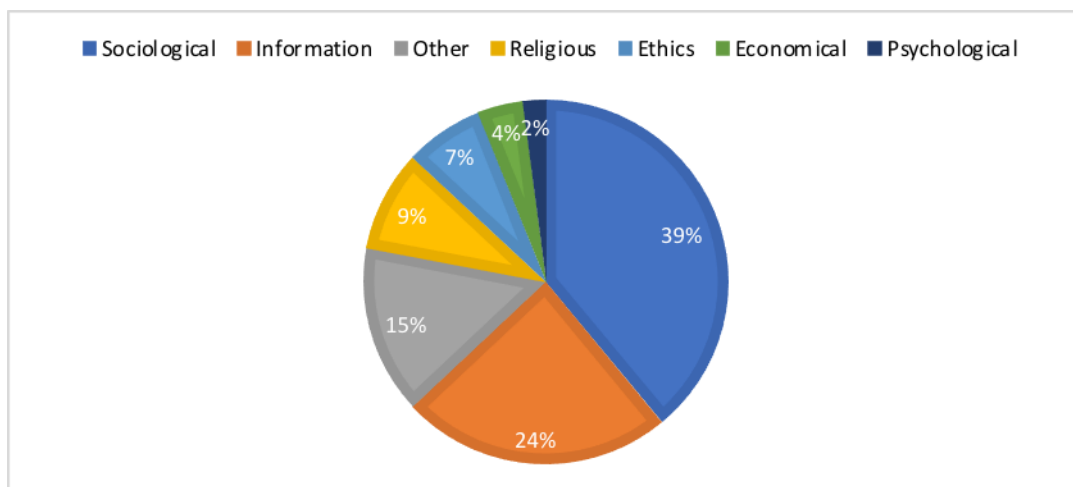

Figure 11. Message Distribution in Cemil Kavukçu's Works

A total of 46 messages were identified in four works of Kavukçu. According to Figure 11, 39% of these messages were sociological (18), 24% informational (11), 15% other (7), 9% religious (4), 7% ethical (3), 4% 2% is economic (2) and 2% is psychological messages (1). Kavukçu also uses sociological messages like Yener and Zarifoğlu more in his works.

Findings Regarding Educational Messages in Behiç Ak's Works

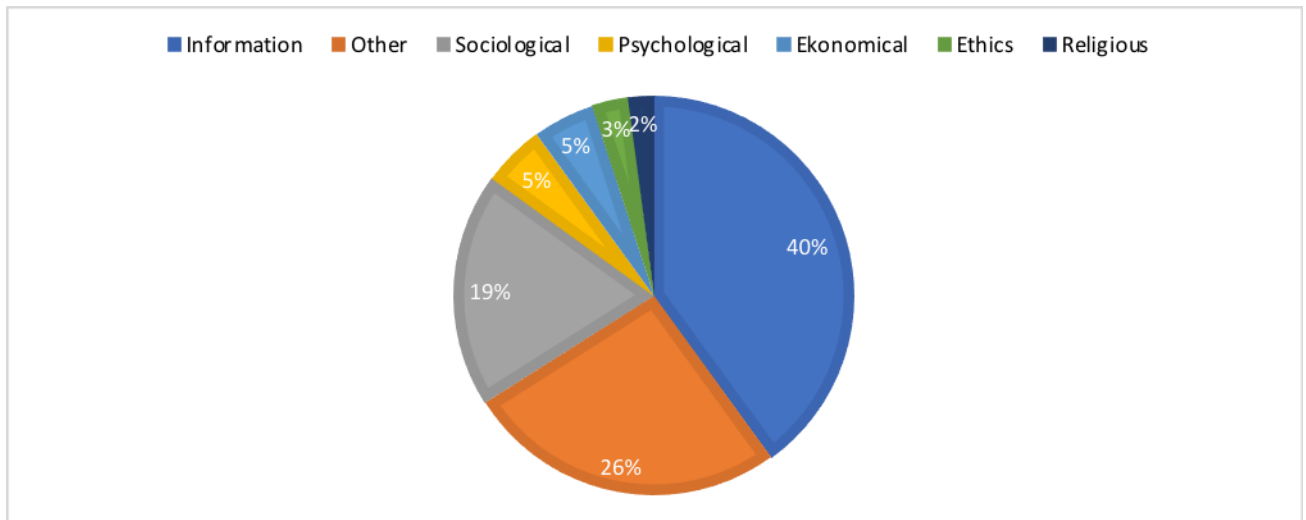

Figure 12. Distribution of Messages in Behiç Ak's Works

62 messages were identified in four works of Ak. According to Figure 12, 40% of the messages were informative (25), 26% other (16), 19% sociological (12), 5% psychological (3), 5% economic (3), 3% ' is famous for ethics (2) and 2% is religious messages (1). Unlike other authors, while Ak gives little space to sociological messages, it is seen that he emphasizes informative messages.

Findings Regarding the Fourth Sub-Problem: Findings Regarding the Contribution of Educational Messages to Identity Development

In the examined works, 38% of 273 educational messages consist of sociological messages. 43% of the sociological messages are in the works of Yener, 28% of Zarifoğlu, 17% of Kavukçu and 12% of Ak. Human beings are social creatures by nature and they are expected to live in harmony with the society. For this reason, we can say that four authors, especially Yener, identify with the social group of which the children are members and contribute to the formation of their social identities. Human beings are social creatures by nature and they are expected to live in harmony with the society. For this reason, we can say that four authors, especially Yener, identify with the social group of which the children are members and contribute to the formation of their social identities. In this social identity, the following elements were tried to be given to child readers: Responsibility, friendship, tolerance, keeping secrets, being loyal, cleanliness, sensitivity, solidarity, punctuality, respect for the rules, respect for the elderly, respect for neighbors, multiculturalism, language awareness. As individuals, we have objective, subjective, individual, personal and social identities. According to

Güvenç (1997: 3), social identity; It is the state of reflecting the category and characteristics of a person or his subjective feelings and impressions about his own situation and existence.

23 subcategories have been identified in sociological messages. Traditions and customs are dominant within these subcategories. Identity, which reminds the person of his own place and loyalty and creates a consciousness in the person through tradition, tradition and education, is expressed as a subjective identity (Kösoğlu, 1998: 96). What or to which society a person feels is effective in the formation of this identity. Considering the effect of traditions and customs on the acquisition of national identity in Turkish society, this is a positive result.

48% of psychological messages with a slice of 8% are included in the works of Zarifoğlu, 35% by Yener, 13% by Ak and 4% by Kavukçu. It is seen that adolescents support their psychological development by offering positive messages to find themselves. The fact that the authors especially focus on the concept of "compassion" is important in terms of showing what should be the guides of the people who are the addressees of these works in the tides and changes they experience in their inner world.

38% of the ethical messages, in which the messages about honesty and honesty are given, are included in the works of Yener, 38% of Zarifoğlu, 14% of Kavukçu and 10% of Ak's works. In this context, considering the positive effects of the moral development of the individual on identity, the ethical messages in the works of Yener and Zarifoğlu make an important contribution.

CONCLUSION and DISCUSSION

It is possible to support the development of the mother tongue in the child, gain reading pleasure and habit, enrich the vocabulary, expand their imagination with literary works. Starting from the fact that children love narrative texts such as fairy tales, stories and novels more, comparing them with such literary works will make it easier to convey messages that support their identity and personality development.

Especially for adolescents who step into the adult world, educational messages are a guide. Such messages, which help the individual find himself, also contribute to personality development. There is a need for messages that bring adolescents to a social role, ensure that they establish harmonious relationships with their environment, and confront them with certain developmental tasks in all areas of life.

Self-concept is also an active factor in this period. It is important to create a balance both in the outer and inner worlds of adolescents through the messages given in literary products. In this context, nineteen works by four authors in the field of children's literature were examined. The results of these works are as follows.

1. It is seen that the detected 273 educational messages are mostly sociological, followed by informational, other, psychological, ethical, religious and economic messages.

2. When evaluated on the basis of authors, most messages were found in Yener's (89) works. It is also seen in similar studies (Cesur, 2015) that the author uses educational messages extensively and emphasizes sociological message. The least messages were found in Kavukçu's works (46).

3. 23 subcategories were identified in sociological messages. It was determined that the messages related to tradition and custom have the highest rate among these sub-categories. It is a positive result especially when considering the effect of traditions and customs on the acquisition of national identity in Turkish society. 43% of the sociological messages are in the works of Yener, 28% of Zarifoğlu, 17% of Kavukçu, 12% of Ak's works. Human beings are social creatures by nature and they are expected to live in harmony with the society. For this reason, we can say that four authors, especially Yener, identify with the social group of which the children are members and contribute to the formation of their social identity. In similar studies, it was found that different authors included messages that support social development, although not in the first place (Acele, 2019; Akçay, 2015; Daştan, 2019; Durdu, 2019; Gül, 2019; Gülgönül, 2014; Gürbüz, 2019; Karahanoğlu, 2017; Küçük, 2005; Özdemir, 2008; Tekin, 2018; Ulusu, 2020; Yılmaz, 2019).

4. 46% of informational messages with a slice of 20% belong to Ak, 29% to Yener, 20% to Kavukçu, and 5% to Zarifoğlu. In the context of knowledge, the authors included definitions and explanations about animals, plants, occupational knowledge, daily life, language, culture and art, human anatomy, geography, architecture, furniture, technology, food, and children's games. Presenting such information in fiction with literary works rather than sources such as encyclopedias or dictionaries will provide more permanent learning. Studies show that different authors prefer to use informative messages in their works for children (Erdi, 2008).

5. In the other messages subcategory, the messages regarding technology addiction were mostly encountered. We can evaluate this situation as a positive attitude in order to prevent children from using technology in an aimless and unlimited way today. Within the scope of other messages, messages that support the development of the individual, such as environmental awareness, love to read, are frequently included. 43% of the other messages detected in the books belong to Ak, 22% to Yener, 16% to Zarifoğlu and 19% to Kavukçu. It is seen that Ak uses messages such as technology use and addiction, health, freedom and peace more frequently than other authors. In our study, it is seen that messages such as environmental awareness and love for animals, which are within the scope of other messages, are heavily processed by different authors in similar studies (Acele, 2019; Gül, 2019; Gündüz, 2019; Kavak, 2018; Tekin, 2018).

6. 48% of psychological messages with a slice of 8% are included in the works of Zarifoğlu, 35% by Yener, 13% by Ak and 4% by Kavukçu. In a sense, it is the duty of the authors who work in the field of children's literature to support the psychological development of adolescents by providing positive messages to find themselves. It has been determined that these authors focus on the concept of "mercy" in their works. Since the tides and changes in the inner worlds of the audience who are the addressees of these works can sometimes lead them to brutally criticize their friends or to torment animals, it is extremely appropriate to prioritize the feeling of

compassion. Studies have shown that different authors also use psychological messages extensively (Oflaz, 2017; Uluşu, 2020).

7. 38% of 8% ethical messages are in Yener, 38% in Zarifoğlu, 14% in Kavukçu and 10% in Ak's works. Messages regarding honesty and integrity were found to be intense. The importance of honesty in an individual's upbringing cannot be denied. The necessity of moral messages and education in terms of personality development of the individual has also been demonstrated by studies (Aydın, 2008; Karatay et al., 2015). It is also seen that ethical messages are heavily involved in works for children by different authors (Daştan, 2019; Işık, 2017; Uzuner & Şimşek, 2016). It is understood that some authors use ethical messages, although not intensely (Gürbüz, 2019).

8. 59% of religious messages with a ratio of 8% take place in the works of Zarifoğlu, 18% Yener, 18% Kavukçu and 5% Ak. The widespread use of religious messages and elements in Kaya's (2007) study on Zarifoğlu's children's books supports our study. Among the religious messages of the authors, the intensity of pray and halal-forbidden elements draws attention. In similar studies, it is seen that some authors use religious messages primarily (Kaplan, 2013), although it is not a priority (Daştan, 2019; Durdu, 2019; Yılmaz, 2019) and some authors do not include religious elements in their works (Gülgönül, 2014). It is thought that it would be positive if the messages that support the spirituality of the individual in terms of personality and identity development are included in the works, even if a little.

9. 50% of the economic messages with a ratio of 4% was found in the works of Zarifoğlu, 17% by Kavukçu, 25% by Ak, 8% by Yener. Economic messages are centered around waste. This picture is seen suitable in terms of explaining the seriousness of the negativity of waste to the growing individual. Giving children non-didactic messages about money management, waste, etc. is really an issue that needs to be addressed. In similar studies, it is seen that some authors do not include economic messages (Durdu, 2019).

Identity, which determines the relationships of the individual with the various groups in which he lives and the degree of duty, rights and commitment to these groups, was generally a "given" phenomenon in the past; the modern world has changed this significantly towards "winning". Social mobility possibilities, widespread information, egalitarian understanding, dissemination of fundamental rights and freedoms, etc. developments made the "voluntary" activity related to identity important (Connolly, 1995: 17). In this context, we can say that a serious contribution can be made to children's identity acquisition through literary works.

Books guide children, directly or indirectly to find ways to form a balance between personal happiness and social approval. At the same time, in addition to the family, school and environment, books also offer a right or wrong way to children trying to gain individual and social identity. At this point, qualified children's literature products should be put into action so that children are psychologically, sociologically, etc. may contribute to the development of aspects. In this context, if there are generally accepted classical works for adults, generations with identity and personality can be raised by identifying and reading classic works for children.

ETHICAL TEXT

In this article, the journal writing rules, publication principles, research and publication ethics, and journal ethical rules were followed. The responsibility belongs to the authors for any violations that may arise regarding the article.

Authors Contribution Rate: The contribution of the authors in this study is 50-50%.

REFERENCES

- Abalı, O. (2018). *Ergenlik dönemi ve ruhsal yaklaşım*. Adeda Yayıncılık.
- Acele, M. (2019). *İbrahim Örs'ün çocuklara yönelik eserlerinin eğitsel iletiler açısından incelenmesi*. [Master Thesis]. Necmettin Erbakan University.
- Akçay, S. (2015). *Samed Behrengi'nin hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma*. [Master Thesis]. İstanbul Aydın University.
- Aslan, C. (2007). Yazınsal nitelikli çocuk kitaplarının çocuğun gelişim sürecindeki yeri. II. National Child and Youth Literature Symposium (Developments, Problems and Solution Proposals) Proceedings Book, 04-06 October, Ankara University Press, pp. 189-200.
- Aydın, B. (2013). Gelişimin doğası. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (pp. 30-55). PegemA Yayıncılık.
- Aydın, Ö. (2008). *Sorumluluk ve yardımseverlik odaklı karakter eğitimi programının 7. sınıf öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeyine etkisi*. [Master Thesis]. Yeditepe University.
- Bilgin, M. (2013). Bedensel ve devinsel gelişim. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (pp. 57-81) PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, E. K.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, Ş.; Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Can, G. (2013). Kimlik gelişimi. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (pp. 123-163). PegemA Yayıncılık.
- Cesur, E. (2015). *Mavisel Yener'in çocuklara yönelik öykülerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma*. [Master Thesis]. İstanbul Aydın University.
- Connolly, W. E. (1995). *Kimlik ve farklılık*. F. Leikesizalın (Translated). Ayrıntı Yayınları.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. M. Bütün & S. B. Demir (Translated). Siyasal Kitabevi.
- Çardak, M. (2013). Fiziksel gelişim. Ş. I. Terzi (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (pp. 48-78). PegemA Yayıncılık.
- Dasen, P. R. (1994). Culture and cognitive development from a Piagetian perspective, (Psychology and culture). <https://pdfs.semanticscholar.org/c961/9bdf04e71c8582380c537870a4f0a082bd0c.pdf> (Last access: 09.05.2017).
- Daştan, E. N. (2019). *Refik Halid Karay'ın roman ve hikâyelerinde eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Erciyes University.
- Demirtaş, H. A. (2003). Sosyal kimlik kuramı, temel kavram ve varsayımlar. *İletişim Araştırmaları Dergisi*. 1 (1): 123-144. https://doi.org/10.1501/Iltaras_0000000023%C2%A0

- Durdu, S. (2019). *Halit Ziya Uşaklıgil'in "Kırk Yıl" adlı eserinde eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Marmara University.
- Erdi, A. (2008). *Türkiye'de 1980-1985 ve 2000-2005 yılları arasındaki çocuk kitaplarında eğitsel iletiler (Karşılaştırmalı bir çalışma)*. [Ph.D. Thesis]. Marmara University.
- Erikson, E. H. (1993). *Childhood and society*. W. W. Norton Company. <https://books.google.com.tr/books?id=L-UrEpS3UbEC&printsec=frontcover&hl=tr#v=onepage&q&f=false> (Last access: 11.08.2016).
- Gander, M J. & Gardiner, H. W. (2004). *Çocuk ve ergen gelişimi*. B. Onur (Translated ed.). İmge Kitabevi. <https://tr.scribd.com/document/340270138/Mary-J-Gander-Ve-Harry-W-Gardiner-Cocuk-Ve-Ergen-Gelismisi-Imge-Kitabevi-2004> (Last access: 10.08.2016).
- Gezer Ş., B. (2011). *Çocuk sosyolojisi bağlamında ailelerin çocuklarına bakış açılarının değerlendirilmesi (Elazığ ili örneği)*. [Ph.D. Thesis]. Fırat University.
- Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş*. A. Ersoy & P. Yalçınoğlu (Translated by). Anı Yayıncılık.
- Golinkoff, R. M., Hirsh-P, Kathy; Bailey, Leslie M. & Wenger, Neill R. (1992). Young children and adults use lexical principles to learn new nouns. *Developmental Psychology*. 28(1): 99-108. American Psychological Association, Inc., 0012-1649/92. https://www.researchgate.net/publication/232426137_Young_Children_and_Adults_Use_Lexical_Principles_to_Learn_New_Nouns (Last access: 11.08.2016).
- Gül, M. (2019). *Nur İzzet'in eserlerinde eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Erzincan Binali Yıldırım University.
- Gülgönül, B. (2014). *Bilgin Adalı'nın hikâye ve romanlarında yer alan eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Dokuz Eylül University.
- Gündüz, M. (2019). *Mustafa Ruhi Şirin'in eserlerinde eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Dumlupınar University.
- Gürbüz, Y. R. (2019). *Ulviye Alpay'ın çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Bayburt University.
- Güvenç, B. (1997). *Türk kimliği*. Remzi Kitabevi.
- Hakola, R. (2009). Erik H. Erikson's identity theory and the formation of early Christianity. *Journal of Beliefs & Values*. 30 (1): 5-15. <https://doi.org/10.1080/13617670902784501> <https://helda.helsinki.fi>
- Hökelekli, H. (2011). *Ailede, okulda, toplumda değerler psikolojisi ve eğitimi*. Timaş Yayınları.
- Işık, M. (2017). *Karakter eğitimi açısından Mevlâna İdris Zengin'in hikâye ve masallarında eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Recep Tayyip Erdoğan University.
- İnanç, B. Yazgan; Bilgin, M. & Atıcı, M. K. (2015). *Gelişim psikolojisi-çocuk ve ergen gelişimi*. PegemA Yayıncılık.
- Jusdanis, G. (1998). *Gecikmiş modernlik ve estetik kültür*. T. Birkan (Translated by). Metis Yayınları.
- Kafesoğlu, İ. (2015). *Türk milli kültürü*. Ötüken Neşriyat.
- Kaplan, K. (2013). *Hidayet Karakuş'un roman ve hikâyelerinde yer alan eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Afyon Kocatepe University.
- Karahanoğlu, E. (2017). *Sevinç Kuşoğlu'nun çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Uludağ University.

- Karatay, H; Destebaşı, F. & Demirbaş, M. (2015). Çocuk edebiyatı ürünlerinin 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin karakter gelişimine etkisi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDER)*. ÖS-II: 123-140.
- Kavak, S. (2018). *Koray Avcı Çakman'ın hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma*. [Master Thesis]. Yıldız Teknik University.
- Kaya, V. (2007). *Cahit Zarifoğlu'nun çocuk kitaplarında temel değerler*. [Master Thesis]. Selçuk University.
- Koç, M. (2005). Din psikolojisi açısından ergenlik döneminde dua ve ibadet psikolojisinin gelişimi. *Ekev Akademi Dergisi*, 9 (25): 75-88. http://isamveri.org/pdfdr/DO1777/2005_25/2005_25_KOCM.pdf (Last access: 11.09.2016).
- Kozak, İ. E. (1999). *İnsan-toplum-iktisat*. Değişim Yayınları.
- Kösoğlu, N. (1998). *Türk kimliği ve Türk dünyası*. Ötüken Yayınları.
- Küçük, E. E. (2005). *İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulan türkçe kitaplarındaki düz yazı metinlerinin çocuğa görelilik ilkesine ve metinlerin içerdiği eğitsel iletilere göre incelenmesi*. [Master Thesis]. Fırat University.
- Madran Demirtaş, H. A. (2011). *Sosyal kimlik ve ayrımcılık*. Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar Projesi. İstanbul Bilgi University Sociology and Education Studies Unit. <http://secbir.org/images/haber/2011/01/07-andac-demirtas-madran-2.pdf> (Last access: 21.03.2017).
- Oflaz, A. (2017). *Zebercet Coşkun'un derleme ve yazma masallarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi*. [Master Thesis]. Abant İzzet Baysal University.
- Oğuzkan, F. (1997). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı*. Emel Matbaası.
- Özdemir, G. (2008). *Sevim Ak'ın hikâye ve romanlarında yer alan eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Çanakkale Onsekiz Mart University.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. M. Bütün & S. B. Demir (Translated). Pegem Akademi.
- Piaget, J. (2011). *Çocukta dil ve düşünme*. S. E. Siyavuşgil (Translated). Palme Yayıncılık.
- Reimer, J; Paolitto, D. P. & Hersh, R. H. (1990). *Promoting moral growth, from Piaget to Kohlberg*. (Second Edition). Waveland Press. <https://www.amazon.com/Promoting-Moral-Growth-Piaget-Kohlberg/dp/0881335703> (Last access: 11.08.2016).
- Santrock, J. W. (2016). *Yaşam boyu gelişim & Gelişim psikolojisi. Life-Span development*. G. Yüksel (Translated Ed.). Nobel Yayınları.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem.
- Sözen, E. (1999). *Kimliklerimiz*. Birey.
- Şahin, A. (2007). Çocuk ve çocukluk. Ö. Yılar & L. Turan (Eds.), *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı* (pp. 3-16). PegemA Yay.
- Şengün, M. (2007). Ahlaki gelişimin psiko-sosyal dinamikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23 (23): 201-221.
- Taylı, A. (2013). Ahlak gelişimi. Ş. I. Terzi (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (pp. 172-210). PegemA Yayıncılık.

- Tekin, A. (2018). *Aytül Akal'ın çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi*. [Master Thesis]. Gaziantep University.
- Tural, S. (1992). *Kültürel kimlik üzerine düşünceler*. Ecdad Yayınları.
- Ulus, B. (2020). *Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletiler üzerine bir inceleme*. [Master Thesis]. Yıldız Teknik University.
- Uzuner Y. & Şimşek, T. (2016). Sevim Ak'ın öykülerinin eğitsel değerleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(4), 474-488.
- Vergin, N. (1993). Değişim ve süreklilik. *Türkiye Günlüğü* (25).
- Wadsworth, B. J. (2015). *Piaget'in duyuşsal ve bilişsel gelişim kuramı*. Z. Selçuk (Translated Ed.). PegemA Yayıncılık.
- Yavuz, M. H. (2013). *Masallar ve eğitimsel işlevleri*. Eğiten Kitap.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yıldız, A. (2016). *Ernest Harms ve Ronald Goldman'ın dini gelişim kuramları bağlamında dini içerikli çocuk kitapları*. [Ph.D. Thesis]. Ankara University.
- Yılmaz H. (2019). *Tuncel Altınköprü'nün "Serüven Peşinde" dizisinde yer alan eğitsel iletiler*. [Master Thesis]. Erzincan Binali Yıldırım University.

ÇOCUK EDEBİYATI ÜRÜNLERİNDE KİMLİK VE KİŞİLİK GELİŞİMİNE YÖNELİK EĞİTSEL İLETİLER

Öz

Bireyin çocukluktan yetişkinliğe adım attığı önemli bir süreç olan ergenlik, geleceğe yönelik bedensel, ruhsal, toplumsal gelişimin şekillendiği bir dönemdir. Bu geçiş döneminde birey soyut düşünceyle birlikte kendini tanımlamaya, sosyokültürel yapı içerisinde kendisine yer edinmeye çalışır. Bireyin kişilik ve kimlik gelişimi özellikle ergenlik döneminde şekillenir. Bu yaş aralığında çocuğu, seviyesine uygun nitelikli edebî ürünlerle buluşturarak sosyolojik, psikolojik, ahlaki, dinî gelişimini desteklemek ve kimlik kazanımına katkıda bulunmak sağlıklı bir toplum yapısının devamı açısından önemlidir. Değişen dünyada iletişim çağı ile birlikte çok kültürlü bir yapı ortaya çıkmıştır. İletişim, dünyayı tanımak, evrensel değerler önemli olmakla birlikte bireyin “ben buyum” diyebilmesi; yaşadığı toplumun değer yargılarını benimsemesi ve millî kimlik edinebilmesi ile mümkündür. Bu noktada en önemli araçlardan biri çocuk edebiyatı ürünleridir. Bu çalışmada çocuğun önemli bir gelişim ve değişim gösterdiği 11-15 yaş aralığına hitap eden çocuk kitaplarında bulunan eğitsel iletileri incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Günümüz Türk çocuk edebiyatında kitapları çok satılanlar listesine girmiş olan Mavisel Yener, Cahit Zarifoğlu, Cemil Kavukçu ve Behiç Ak'ın çocuk kitapları eğitsel iletiler açısından incelenmiştir. Tespit edilen 273 ileti; “etik iletiler”, “psikolojik iletiler”, “sosyolojik iletiler”, “ekonomik iletiler”, “dinî iletiler”, “bilgi içerikli iletiler” ve “öteki iletiler” olarak sınıflandırılmıştır. Araştırma sonucunda en çok sosyolojik iletilere daha sonra sırasıyla bilgi içerikli, öteki, psikolojik, etik, dinî ve ekonomik iletilere yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Çocuk kitapları, eğitsel iletiler, kimlik ve kişilik gelişimi.

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insan, doğduğu andan itibaren farklı kanalları kullanarak çevresi ile iletişim kurar. Bu iletişimde en etkili ve yaygın araç nesilden nesile millî değerlerimizi, geleneklerimizi, tarihimizi, kültürümüzü aktardığımız dildir. Çocuk bedensel, bilişsel ve duyuşsal gelişimine bağlı olarak ana dilinde yetkinlik kazanır.

Birey, fiziksel gelişime paralel bir zihinsel gelişim süreci içerisinde. Piaget, çocukta bilişsel gelişimi dört aşama olarak belirlemiştir (Piaget, 2011). On bir yaşına gelen çocuk somut işlemler döneminden çıkıp soyut işlemler basamağına geçiş yapmaktadır. 11-15 yaş aralığını kapsayan bu süreçte sembolik düşünce yerini akıl yürütmeye, mantıksal nedenler aramaya, çıkarımda bulunmaya, sorunları sistemli bir şekilde çözmeye bırakmaktadır (Gander & Gardiner, 2004: 460).

Ergenlikte soyut işlemsel gelişim süresince sosyal yönlerin gelişimi devam eder. Kişilik gelişimi soyut işlemler geliştikten sonra ortaya çıkar ve ergen, topluma ve nihayetinde gerçek iş dünyasına uyum sağlamaya çalışır; başka bir deyişle topluma katkıda bulunan bir üye olarak yerini almaya başlar (Wadsworth, 2015: 124). Erikson'un psikososyal gelişim kuramında "Kimliğe Karşı Rol Karmaşası" evresi ergenlik dönemini kapsamaktadır ve bu dönemde ergenin meslek, cinsiyet rolleri, politika ve din konusunda kimlik kazanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır (Erikson, 1993: 261-264). Bireylerin fiziksel özellikleri, görünüşleri, biyolojik cinsiyetleri, benimsedikleri cinsiyet rolleri, toplumsal etkileşim becerileri, meslek seçimleri ve başarıları, dünya görüşleri, etnik kimlikleri, kişilik özellikleri, psikolojik uyumları, ruh sağlıkları kendi kimliklerini tanımlamalarında etkili olmaktadır (İnanç vd., 2015: 233-234).

Kimlik, kazanılması gereken bir özneliktir. Bireyin kendi zamanını, kendi coğrafyasını, kendi kültürünü keşfetmesi; içinde bulunduğu topluma, kültüre katılması gerekir. Bu sayede evren içindeki yerini, varlıklar içindeki anlamını, nesnelere içindeki durumunu algılayabilir. Kimlik, bir toplumun, bir halkın ve bir kişinin kendisini nasıl gördüğü, tarih ve toplum süreçlerinde kendini nasıl konumlandığını açıklayan kavramlardan biridir. Toplumun, ulusun doğrudan yansıması, imgesi ve göstergesidir. Kimlik, tarihsel süreç içinde oluşan, olgunlaşan, değişen ve dönüşen, dünden bugüne, bugünden yarına oluşumunu gerçekleştiren dinamik bir olgudur (Sözen, 1999: 19). Kimlik, kendini oluşturma sürecinde ve kendi niteliklerini kazanma ortamında temel alanların belirlenmesine muhatap olur ve toplumsal sürekliliğin bir uç göstergesi hâline gelir (Vergin, 1993: 5).

Kimliği oluşturan temel alanlar arasında edebiyat son derece önemlidir. Edebiyatın toplumsal ortam ve tarihsel süreçten bağımsız olamama gerçeği, doğrudan kimlik oluşumunda kendini göstermektedir. Bu anlamda edebiyat, kimlik oluşumunda ve kimliğin dönüşümünde hayli etkili bir faktördür. Judanis'e (1998: 68) göre, bir milletin günlüğü olan edebiyatın kimlik ve kültürün oluşumunda kurucu öge olarak varlığı dikkatleri çeker. Bir milletin yaşantısının tüm boyutları edebiyatta yer alır. Geçmiş, yarına ilişkin beklentileri ve bugününü edebiyatta görür, edebiyatta kendini izler. Modern dönemde millî kimliğin oluşturulma sürecinde bir kurum hâline gelen edebiyat, önemli bir işlev üstlenmiştir.

Ergenlik döneminde kişisel ve sosyal gelişimi etkileyen beyin ve sinir sistemi değişiklikleri söz konusudur. Ergenler çocuk veya yetişkinlerden daha fazla yoğun duygusal uyarıcıya ihtiyaç duyarlar, bu yüzden de risk almayı ve heyecanlı olayların peşinden gitmeyi severler (Woolfok Hoy, 2015: 196). Ebeveynler ergenlerin bu yöndeki eğilimlerini onları sosyal içerikli etkinliklere yönlendirerek veya edebî ürünlerdeki karakterlerle özdeşim kurmalarını sağlayarak olumlu sonuçlara ulaşabilirler. İhtiyaçlarını karşılamaya çalışan çocuk, durmadan kişisel mutluluk ile toplumsal tasvip arasında nazik ve dikkatli bir dengeyi sürdürmenin yollarını arar, bu noktada kitaplar doğrudan doğruya veya dolaylı olarak çocuğa yol gösterir (Oğuzkan, 1997: 18). Edebî ürünler ortaya çıktığı sosyal çevrenin kültürel ve toplumsal izlerini taşır ve iletiler yoluyla okuyucuya aktarılır.

Yazarın sunduğu iletilere her gerçek okurun dil ve yaşam deneyimiyle kişisel tepkiler-yanıtlar oluşturması gerekir. Bu süreç, okurun yaşama ve insana ilişkin kültürel birikiminden, okuma deneyiminden ve estetik birikiminden etkilenir (Sever, 2008: 15). Edebî çocuk kitapları, sunduğu yaşantı ve iletilerle çocukların kendilerini, yaşam ve insan gerçekliğini tanımalarını ve böylece kendi kişiliklerini oluşturmalarını sağlar (Aslan, 2007: 193).

Edebî metinlerdeki iletilerin çocuğun kişisel, sosyal, ahlaki gelişiminde büyük bir etkisi vardır. Nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri çocuğun her yönden gelişimine katkı sağlar. Çocuk edebiyatı nesillerin ruh kazanmasında önemli bir rol oynar. Teknolojinin hızla geliştiği dönemde hem yeni çağa ayak uyduracak hem kendini tanıyan ve ifade edebilen, yaratıcı yapıya sahip özellikler kazanmış hem de kendi kültürel değerlerine sahip bireyler için eğitim kurumlarının yanında edebiyatçılara da görev düşmektedir. Edebiyatın dil ve zihin gelişiminin yanında sosyal ve duygusal gelişime katkısı inkar edilemez. Edebî değere haiz eserler ve o eserlerde yer alan karakterler insanı derinden etkiler. Çocuğun ninni, tekerleme, masal ve hikâyelerle başlayan edebî serüveni şiir, roman ve benzeri türlerle devam eder. Sanatın insanın ruhuna işleyen etki gücünden eğitim için mutlaka faydalanmak gerekir. Edebî eserleri insana has değer ve niteliklerin yerleşip kökleşmesi, toplumsal yaşamın ve çağın gerektirdiği değerlerin benimsenmesi, millî kimliğe has unsurların tanınması ve özümşenmesi noktasında değerlendirmek gerekir.

Çocuk kitapları aile, çevre ve okul üçgeninde eğitimde önemli bir yere sahiptir. Bir yandan çocuklara yönelik kitaplarda iyilik, doğruluk, iş birliği, çalışma bilinci gibi iletilerin varlığı çocuklara kimlik, kişilik ve özgüven kazanımı sağlarken diğer yandan da eğitim sürecine katkı sunar. Ülkemizde ilk çocukluk döneminden itibaren farklı bir medeniyet ve kültürün ürünleriyle, çoğunlukla çeviri kitaplarla iletiler sunulmaya çalışılır. Bu durumda çocuklarda kimlik çatışmaları veya özgüven sorunları ortaya çıkabilir. Bu açıdan Türk edebiyatında çocuklara yönelik yazılan eserlerde eğitsel iletilerin ele alınması ve nasıl bir kişilik ve kimlik oluşumunun desteklendiği önem taşımaktadır. Bu doğrultuda araştırmada Mavisel Yener, Cahit Zarifoğlu, Cemil Kavukçu ve Behiç Ak'ın 11-15 yaş aralığı (ortaokul seviyesi) için kaleme aldıkları eserlerinde yer alan iletileri tespit etmek ve bu iletilerden yola çıkarak çocukta nasıl bir kimlik oluşumu gerçekleşebileceğini değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın alt problemleri şu şekilde belirlenmiştir:

- 1.İncelenen eserlerdeki iletiler nelerdir, nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 2.İncelenen eserlerdeki iletilerin yazarlar bazında dağılımı nasıldır?
- 3.Her bir yazarın kendi eserleri içinde ileti dağılımı nasıldır?
- 4.Eserlerdeki iletiler çocukların kimlik ve kişilik gelişimine nasıl bir katkı sunmaktadır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada çocuk edebiyatı ürünlerindeki eğitsel iletileri tespit etmek ve değerlendirmek amacıyla nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması araştırmacının gerçek bir yaşam, sınırlı bir durum ya da belli bir zaman içinde çoklu sınırlandırılmış durumlar hakkında çoklu bilgi kaynakları aracılığıyla detaylı ve derinlemesine bilgi topladığı, bir durum betimlemesi ya da durum temaları ortaya koyduğu nitel bir yaklaşımdır (Creswell, 2013). Durum çalışmaları; bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak ve görmek; bir olaya ilişkin olası açıklamaları geliştirmek; bir olayı değerlendirmek amacıyla kullanılır (Gall, Borg ve Gall, 1996 Aktaran Büyüköztürk vd., 2009 :273).

Araştırmada İncelenen Dokümanlar

Çalışmada incelenecek dokümanlar amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla seçilmiştir. Ölçüt örneklemin mantığı, kalite güvence çalışmalarında olağan bir strateji olan, daha önce belirlenmiş bazı önem ölçütlerini karşılayan tüm durumları çalışma ve gözden geçirmektir (Patton, 2014: 238).

Çalışma kapsamında incelenecek eserleri belirlemek amacıyla öncelikli olarak yazar tespiti yapılmıştır. Yazarlar tespit edilirken; günümüz Türk çocuk edebiyatında çok okunanlar listelerine girmiş (Çalışmanın başlangıcı olan 2017 yılında www.kitapyurdu.com, www.kitapsec.com, www.dr.com.tr, www.bilgiyayinevi.com.tr, www.idefix.com adresleri taranarak belirlenmiştir.), popüler çocuk kitapları yazarları olmalarına dikkat edilmiştir. Ayrıca yazarların seçiminde farklı bakış açılarına sahip olmaları hususu göz önünde bulundurulmuştur. İletileri daha geniş bir yelpazede görebilmek ve ideolojik olarak toplumdaki farklı görüşler açısından genellemeye gidilebilecek yazarlar belirlenmeye çalışılmıştır. Mavisel Yener, Cahit Zarifoğlu, Behiç Ak ve Cemil Kavukçu'nun hem farklı bakış açılarını yansıtmaları hem de son dönemde okurların tercih ettiği yazarlar olmaları bakımından çalışma için uygun olacağı düşünülmüştür.

İkinci aşamada çalışmaya dâhil edilecek kitapların seçimi ele alınmıştır. Çalışmada yaş dönemi de sınırlandırılarak ortaokul seviyesindeki 11-15 yaş aralığına hitaben yazılmış olan kitaplar araştırmacılar tarafından seçilmiş ve Türkçe eğitimi alanında doktora yapan üç araştırma görevlisi ve bir profesör doktordan uzman görüşü alınarak netleştirilmiştir.

Dört yazarın hikâye ve roman türünde kaleme aldığı toplam 19 çocuk kitabı araştırmaya dâhil edilmiştir. Belirlenen kitapların listesi Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. İncelenen Çocuk Edebiyatı Ürünleri ve Yazarları

Yazarlar	Çocuk Edebiyatı Ürünleri					
Mavisel Yener	Hayaletten Mektuplar (hikâye-65s.) 2.Baskı	Dolunay Dedektifleri (roman-134s.) 15.Baskı	Öğretmen Neden Çıldırdı (hikâye-71s.) 7.Baskı	Karamelli Akide Şekeri (hikâye-104s.) 1.Baskı	Gitme Dönemezsin (hikâye-103s.) 1.Baskı	
Cahit Zarifoğlu	Küçük Şehzade (hikâye-95s.) 1.Baskı	Motorlu Kuş (hikâye-69s.) 1.Baskı	Katıraslan (hikâye-64s.) 1.Baskı	Yürek Dede İle Padişah (hikâye-88s.) 1.Baskı	Ağaçkakanlar (hikâye-92s.) 1.Baskı	Serçekuş (hikâye-96s.) 1.Baskı
Cemil Kavukçu	Masal Kurma Oyunu (roman-93s.) 1.Baskı	Yeşilcik (roman-102s.) 3.Baskı	Bir Öykü Yazalım Mı? (roman-93s.) 13.Baskı	Selo'nun Kuşları (hikâye-105s.) 9.Baskı		
Behiç Ak	Yaşasın "Ç" Harfi Kardeşliği (roman-104s.) 13.Baskı	Postayla Gelen Deniz Kabuğu (roman-160s.) 10.Baskı	Eve Giden Küçük Tren (roman-144s.) 6.Baskı	Bebek Annem (roman-164s.) 2.Baskı		

Tablo 1'de görüldüğü gibi Mavisel Yener'in 5, Cahit Zarifoğlu'nun 6, Cemil Kavukçu'nun 4, Behiç AK'in 4 çocuk kitabı araştırma kapsamında incelenmiştir (Dört yazardan eşit sayıda kitap araştırma kapsamına alınmış, yaş grubu sınırlaması sebebiyle uzman görüşleri doğrultusunda Kavukçu ve AK'in birer kitabı inceleme dışında tutulmuştur.).

Verilerin Toplanması

Çalışma için belirlenen çocuk kitapları, dört alan uzmanı (Alan uzmanlarından ikisi çalışmanın yazarıdır.) tarafından detaylı bir şekilde okunmuştur. Öncelikle ortaokul düzeyinin özellikleri göz önünde bulundurularak eğitsel iletiler tespit edilmiştir. Kitaplarda tespit edilen iletiler bir araya getirilmiş ve aynı alan uzmanları tarafından tek tek incelenmiştir. Eğitsel ileti kapsamına dâhil olmayanlar çıkarılmıştır. Tartışma kısmında atıfta bulunulan akademik çalışmalar incelenmiş, çalışmalardaki eğitsel ileti sınıflandırılmalarına bakılmış ve Muhsine Helimoğlu Yavuz'un (2013) "Masallar ve Eğitimsel İşlevleri" eserindeki sınıflandırma daha uygun bulunup tercih edilmiştir. Belirlenen eğitsel iletiler Yavuz'un (2013) tasnifi esas alınarak "etik iletiler", "psikolojik iletiler", "sosyolojik iletiler", "ekonomik iletiler", "öteki iletiler" başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Dinî kapsamlı mesaj içeren ve doğrudan bilgi vermeyi amaçlayan iletilerin varlığı, "dinî iletiler" ve "bilgi içerikli iletiler" başlıklarını da eklemeyi zorunlu kılmıştır. Eserlerde belirlenen her bir ileti öncelikle söz konusu yedi iletiye göre sınıflandırılmıştır. İletiler daha sonra araştırmacılar tarafından (uzman görüşü de alınarak) kendi içlerinde kodlanmış ve isimlendirilmiştir. Örneğin, "Sosyolojik İletiler" başlığının alt kodları "gelenek ve görenek", "toplumsal sorun", "misafirperverlik", "görgü kurallarına uymak" vd. şeklinde belirlenmiştir.

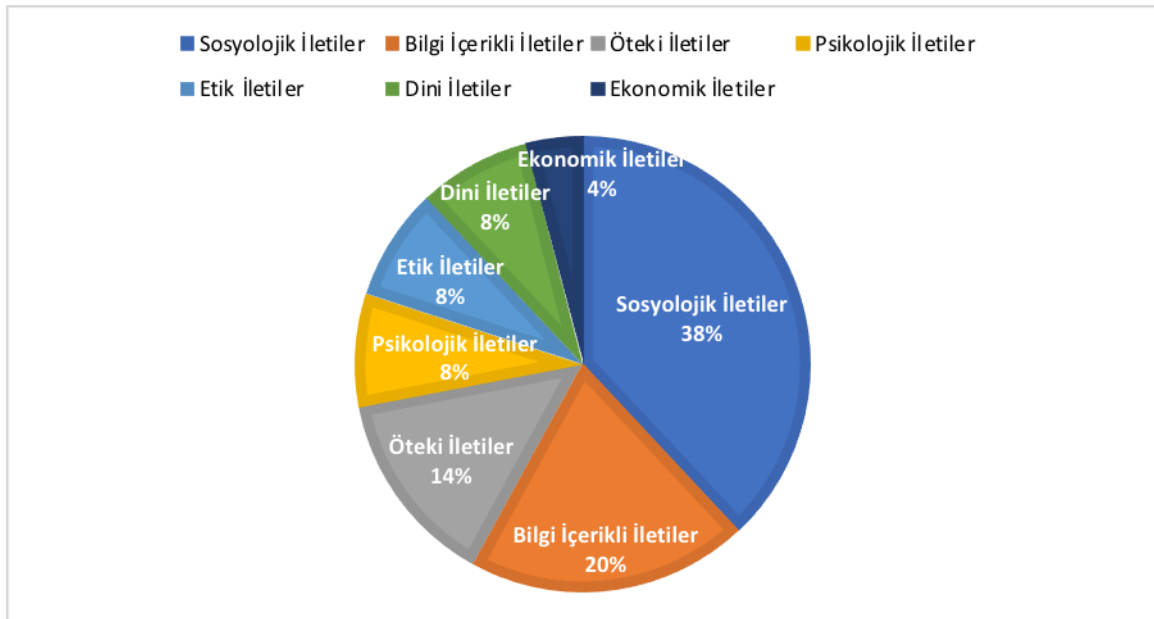
Verilerin Analizi

Çalışmada betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Alan uzmanları tarafından tespit edilen toplam 273 eğitsel ileti önceden belirlenmiş olan yedi ileti başlığı altında sınıflandırılmıştır. Ana başlıklar altına yerleştirilen iletiler kendi içlerinde benzerlik ve farklılıkları dikkate alınarak kodlanmıştır. Bu tarz çalışmalarda temalar örüntüler, süreçler oluşturmak, karşılaştırmalar yapmak ve açıklamalar geliştirmek için veriler kodlanır (Glesne, 2013: 269). Yapılan kodlamalardan sonra iletilerin dağılımı yüzde ve frekansları belirlenmiştir.

BULGULAR

Birinci ve İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: İncelenen Eserlerdeki Eğitsel İletiler ve İletilerin Yazarlar Bazında Dağılımı

Çözümlemelerin sonucunda incelenen kitaplarda toplam 273 eğitsel iletinin olduğu görülmüş, bu iletilerin genel dağılımı Şekil 1’de verilmiştir:

Şekil 1. İletilerin Genel Dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde; bireyin sosyal gelişimine yönelik iletilerin sosyolojik %38, dinî %8, etik %8, ekonomik %4 ile toplamda %58’lik bir dilime sahip olduğu görülmektedir. İkinci sırada bireyin zihinsel gelişimi açısından bilgi içerikli iletilere %20 yer verildiği; üçüncü sırada duygusal gelişimi açısından %8’lik bir oranla psikolojik iletilere yer verildiği görülmektedir. Bireyin fiziksel gelişimine dair iletilere kitaplarda pek yer verilmediği söylenebilir.

Ergenlik döneminin ilk belirtileri vücutta meydana gelen değişimlerdir. Ergenlik dönemine kızların 11-13, erkeklerin de 13-15 yaş aralığında girdikleri kabul edilmekle birlikte kesin bir sınırı yoktur (İnanç vd., 2015: 242). Ergenlik döneminde beden imajının net oluşmaması benlik saygısını ya da benlik imgesini olumsuz etkileyeceği

gibi “kimliğe karşı rol karmaşasının” yaşandığı bu dönemde depresyon vakaları sık görülebilir (Çardak, 2013: 67). Bu sebeple fiziksel gelişime ve değişime yönelik olumlu iletilerin kitaplarda yer alması önemlidir.

Tespit edilen iletilerde bireyin sosyal gelişiminin öncellendiği görülmektedir (%38). Çocuk gelişiminde en önemli unsurlardan biri sosyalleşmedir. Çocuğun sosyalleşmesi yaşadığı topluma uyum sağlaması, toplum içinde belirli bir kimlik kazanması, diğer insanlarla iletişim kurması sürecidir, aynı zamanda kişiliğin şekillenmesinde ve kimlik oluşumunda kritik bir öneme sahiptir (Gezer Şen, 2011: 18). Ait olma duygusu ve grup üyeliğini bireysel kimliğin önünde tutma eğilimi, birçok kültürde toplumsallaşma sürecinin temel yapı taşı olarak oluşmaktadır (Madran Demirtaş, 2011: 12). Ergen kendi ilgi ve yetenekleriyle uyumlu bir kimlik duygusu geliştirmeye, kendine özgü bir değerler sistemi oluşturarak kişisel ve mesleki planlar yapmaya başlar (Can, 2013: 139). Bireyler kendilerini üyesi oldukları sosyal grubu dikkate alarak tanımlar, değerlendirip sınıflandırır. Bu sınıflandırma sonunda kendilerini dâhil ettikleri grupla özdeşleşirler ve sosyal kimlikleri oluşur (Demirtaş, 2003: 129). Toplumun bir parçası olma düşüncesinin kişilik ve kimlik gelişimi üzerindeki olumlu etkileri düşünüldüğünde, kitaplardaki sosyal gelişimi destekleyen iletilerin yoğunluğunun ergenlik dönemindeki çocukları olumlu yönde destekleyeceği söylenebilir. Bu iletilerin örtük bir biçimde, edebî bir anlayışla verilmesi de önemlidir.

Bilgi içerikli iletilerin %20 oranında yer alması belirtilen yaş grubunun gelişim dönemi ve bu dönemde merak duygusunun yoğunluğu açısından olumludur. Bilgi içeren iletiler bazen bir kavramı açıklayabileceği gibi tanım şeklinde de karşımıza çıkabilmektedir. Çocuklar yeni sözcükleri kullanıma, bağlama ve diğer sözcüklerle ilişkisine dikkat ederek öğrenme yeteneğine sahiptir (Golinkoff vd., 1992: 107). Bu açıdan bakıldığında çocuğun dil gelişimine, dünyayı anlama ve anlamlandırmasına katkı sağladığı için bu iletilerin önemli ve yeterli düzeyde olduğu görülmektedir.

Eserlerde “öteki iletiler” %14 oranında yer almaktadır. Diğer ileti alanlarına dahil edilemeyen teknoloji bağımlılığı, çevre bilinci, okuma sevgisi, çok boyutlu düşünme, emek, yönetici özellikleri, yazma isteği, hayvan sevgisi, erken kalkmak, vd. ile ilgili iletiler “öteki iletiler” (Çalışmada esas alınan Yavuz’un (2013) sınıflandırmasında da bu isimle verilmiştir.) kapsamında değerlendirilmiştir. Bu iletilerin çocuğa okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak, yazmaya teşvik etmek, çevre bilinci oluşturmak açısından olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Psikolojik iletiler %8 oranındadır. Ergenlik döneminde soyut düşüncede artış, kararsızlık, duygusal dalgalanma, hedef arayışı, kimlik arayışı, hayatı ve çevreyi sorgulama, bağımsızlık hissiyatı, fikri yoğunluk, ilk kez yaşanan deneyimler psikolojik gelişim ve değişimin farklı yönlerini oluşturmaktadır (Abalı, 2018: 14). Bu dönemdeki çocuğa; yol gösterecek, rol-model olabilecek, benlik gelişimine katkıda bulunabilecek iletiler içeren edebî ürünlerle karşılaştırmak son derece önemli olduğundan %8’lik oranın yetersiz olduğu söylenebilir.

Eserlerdeki etik iletiler %8 oranındadır. Etik ahlakla ilgili bir kavramdır ve ahlaki kaideler toplumdan topluma, kültürden kültüre değişebilmekle birlikte her toplum kendi ahlaki değerlerini yeni nesillere aktarır. Ahlaki muhakeme duygusal-motor gelişim ile başlar, soyut işlemler ve duyuşsal gelişimin tamamlanması ile doruğa

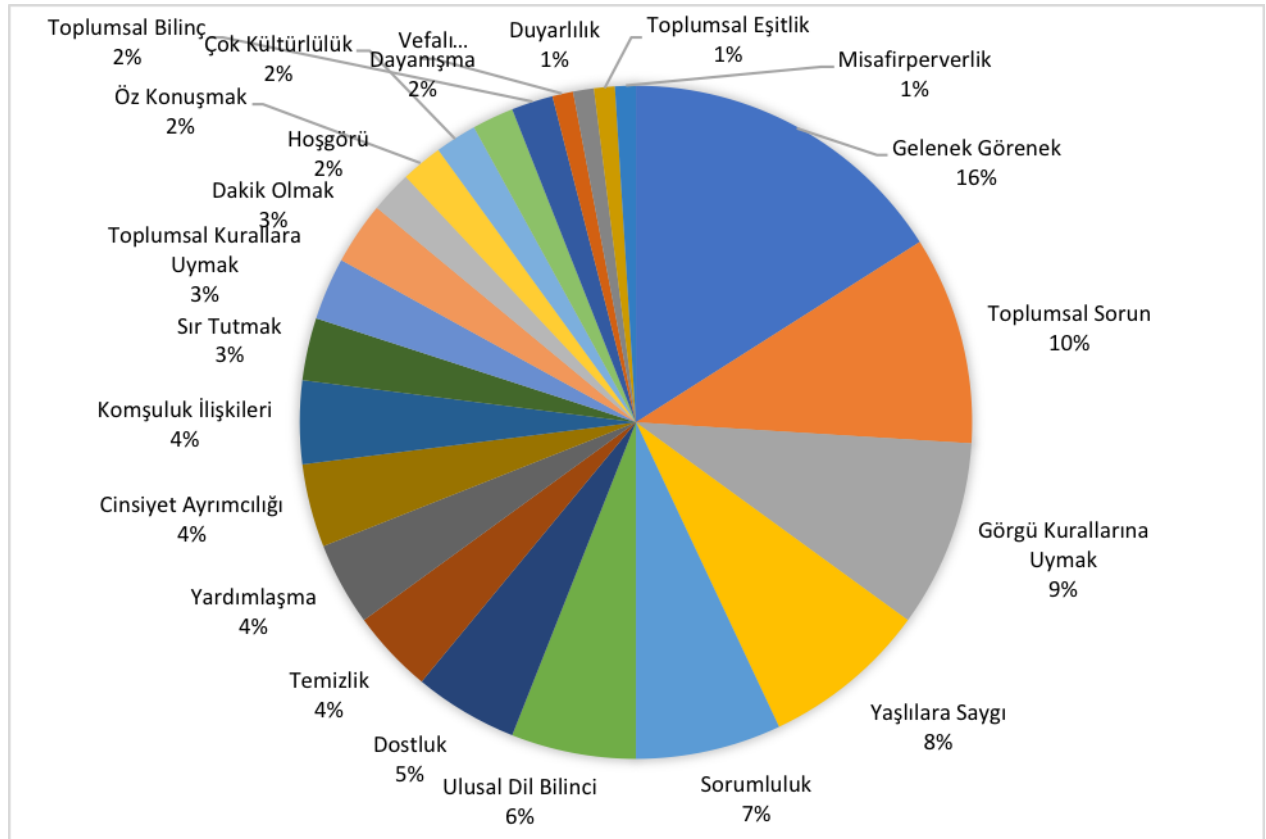
ulaşır (Wadsworth, 2015: 125). Çalışmaya dâhil edilen kitapların hedef kitlesi olan çocuklar Kohlberg'in ahlaki gelişim düzeylerinden ikinci düzey-üçüncü evrededir (Reimer vd., 1990). Bu düzeydeki çocuklar başkalarıyla iyi ilişkiler kurmak, onaylanmak ister; iyi-kötü başkalarının tepkilerine bağlıdır ve bu evrede başkalarının toplumsal düzenlemelerini kabul etmeye, kişilerin bakış açılarını görmeye, niyetlerini anlamaya başlarlar (Taylı, 2013: 184; Woolfok Hoy, 2015: 228). 11-13 yaş döneminde dürüstlük, yargılama gibi etik kavramları algırlar; bireyin değerleri oluşur ve ahlak sistemi gelişir (Aydın, 2013: 44; Şahin, 2007: 13). Bu doğrultuda çocuk edebiyatı ürünlerinde verilen veya verilecek olan iletilerin hassasiyetle aktarılması; yanlış anlaşılmalara veya çocuğun olumsuz ahlaki davranış geliştirebileceği ifadelerle yer verilmemesi önem arz etmektedir.

İncelenen kitaplarda dinî iletiler de psikolojik ve etik iletilerle aynı oranda (%8) yer almaktadır. Dinî iletilerin olumlu örneklerle verilmesi çocuğun kimlik ve kişilik gelişimine katkı sağlamaktadır. Harms'a (1944, aktaran Yıldız 2016) göre çocukta dinî düşünce gelişimi üç yaşında başlamaktadır; hatta din, erken çocukluk döneminin başlangıcında bile dinî yaşantıya sahip olmaktan öte tabiatlarında var olan köklü bir hissiyattır. Ergenlik dönemine gelen bir birey çocukluk dönemine kıyasla daha soyut, daha ideal ve mantıklı düşünür. Tanrı'nın nasıl var olabileceğini sorgulayabilir (Santrock, 2016: 389). Ergenlerin bu sorgulayıcı bakış açıları doğru dinî iletilerle olumlu bir şekilde yönlendirilebilir.

Genel ileti dağılımına bakıldığında en az yüzdeye (%4) sahip iletinin ekonomik iletiler olduğu görülmektedir. Günümüzde kapitalist toplumlarda kişiler ve gruplar arası rekabete dayalı ilişkiler, insanları toplumsal yarar yerine kişisel çıkarıya yönlendirmekte, özellikle ekonomik eşitsizliğin söz konusu olduğu sosyal yapılarda daha çok gelir elde etmek için bencillik ve hırs yaygınlaşmaktadır (Kozak, 1999: 160). Maddi güç elde edebilmek için birtakım değerlerin çiğnenmesi toplumsal yapıyı derinden etkileyeceğinden, ekonomik iletilerin ergenlik çağındaki bireyleri yönlendirici nitelikte olması gerektiği düşünülmektedir. Kitapların seslendiği kitlenin ekonomik özgürlüğe sahip olmadıkları göz önünde bulundurulduğunda bu %4'lük oran yeterlidir denebilir. Fakat bu yaşlarda çocuğa para yönetimi, israf gibi konularda, kurgu içinde işlenen inandırıcı olaylar eşliğinde didaktik olmayan iletilerin verilmesi de gereklidir.

Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Sosyolojik İletilerin Dağılımına Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında kitaplarda tespit edilen 103 sosyolojik ileti Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. Sosyolojik İletilerin Dağılımı

Şekil 2’de görüldüğü üzere sosyolojik iletiler 23 alt kategoride şu şekilde dağılım göstermektedir: Gelenek görenek (17) %16, toplumsal sorun (11) %10, görgü kurallarına uymak (9) %9, yaşlılara saygı (8) %8, sorumluluk (7) %7, ulusal dil bilinci (6) %6, dostluk (5) %5, temizlik (4) %4, yardımlaşma (4) %4, cinsiyet ayrımcılığı (4) %4, komşuluk ilişkileri (5) %4, sır tutmak (3) %3, toplumsal kurallara uymak (3) %3, dakik olmak (3) %3, hoşgörü (2) %2, öz konuşmak (2) %2, çok kültürlülük (2) %2, dayanışma (2) %2, toplumsal bilinç (2) %2, vefalı olmak (1) %1, duyarlılık (1) %1, toplumsal eşitlik (1) %1, misafirperverlik (1) %1.

En sık kullanılan ileti “gelenek görenek”lerdir. Gelenek görenekler kültürün yapı taşlarıdır ve sosyal yaşama uyum açısından çocuklara öğretilmesi gereken değerlerimizdir. Bir toplumda birlik ve beraberlik içinde yaşayabilmek için gerekli olan dil bilinci, temizlik, görgü kurallarına uymak, yardımlaşma, yaşlılara saygı gibi iletilerin oranının yoğun olması kimlik ve kişilik gelişimi açısından önemlidir. Vefalı olmak, hoşgörü, temizlik, dakik olmak, duyarlılık kişiliği olumlu yönde etkileyecek özelliklerdir. Erikson’un da sosyal ve kültürel faktörlerin kimlik oluşumundaki önemli etkisine yaptığı vurgu (Hakola, 2009: 11) düşünüldüğünde sosyolojik iletilerin ağırlıklı yüzdesi ergen gelişimi açısından uygundur.

Sosyolojik iletilerin %43’ü Yener’in, %28’i Zarifoğlu’nun, %17’si Kavukçu’nun, %12’si Ak’ın eserlerinde yer almaktadır. Dolayısıyla Yener’in çocuğu topluma uyumlu, sosyal bir birey olarak görmek istediği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 2. Sosyolojik İletilerin Yer Aldığı Kitaplar ve Sayfa Numaraları

Sosyolojik İletiler	Kitaplar ve Sayfa Numaraları
Sorumluluk	(HM-MY, s. 6), (HM-MY, s. 17), (HM-MY,s.17), (MK-CZ, s. 42), (A-CZ, s.26), (A-CZ, s.33), (KŞ-CZ, s.58)
Dostluk	(HM-MY, s. 11), (HM-MY, s. 31) (HM-MY, s. 56), (HM-MY, s. 62), (BA-BA, s. 129), (HM-MY, s. 20), (HM-MY s. 56)
Hoşgörü	(HM-MY, s. 56), (HM-MY, s. 20)
Sır Tutmak	(HM-MY, s. 30), (KŞ-CZ, s.31), (ÖNÇ-MY, s. 62)
Vefalı Olmak	(HM-MY, s. 35)
Toplumsal Kurallara Uymak	(HM-MY, s. 37), (MK-CZ, s. 47), (BÖY-CK, S.48)
Dakiklik	(HM-MY, s. 44), (HM-MY, s. 45), (HM-MY, s. 46)
Duyarlılık	(KAŞ-MY, s. 22)
Temizlik	(KAŞ-MY, s. 46), (A-CZ, s. 91), (MKO-CK, S.19), (Y-CK, s. 27)
Öz Konuşmak	(SK-CZ, s. 49), (SK-CZ, s. 50)
Çok Kültürlülük	(DD-MY, s. 23), (DD-MY, s. 11)
Yardım Severlik/Yardımlaşma	(ÖNÇ-MY, s. 46), (BA-BA, s. 89), (KŞ-CZ, s.70), (Y-CK, s.86)
Cinsiyet Ayrımcılığı	(HM-MY, s. 48), (BA-BA, s.39), (DD-MY, s. 24), (SK-CK, s. 51)
Toplumsal Eşitlik	(KŞ-CZ, s.73)
Yaşlılara Saygı	(HM-MY, s. 27), (HM-MY, s.34), (HM-MY, s. 68), (ÖNÇ-MY, s. 60), (ÖNÇ-MY, s.66), (YDİP-CZ, s.85), (EGKT-BA, s. 41), (SK-CZ, s. 28)
Komşuluk İlişkileri	(HM-MY, s. 42), (BA-BA, s. 38), (BA-BA, s. 90), (BÖY-CK, s. 44), (BA-BA, s. 15)
Toplumsal Sorun	(KAŞ-MY, s. 26), (GD-MY, s. 48), (SK-CK, s.34), (SK-CK, s. 44), (SK-CK, s.104), (SK-CK, s.54), (SK-CK, S.67), (ÖNÇ-MY, s. 21), (GD-MY, s. 55), (BA-BA, s. 33), (BA-BA, s. 75-76)
Görgü Kurallarına Uymak	(BÖY-CK, s.21), (K-CZ, s.17), (SK-CZ, s. 30), (A-CZ, s.91), (A-CZ, s.91), (K-CZ, s.17), (K-CZ, s.7), (KAŞ-MY, s. 39), (KAŞ-MY, s.44)
Gelenek Görenek	(SK-CZ, s. 30), (BA-BA, s. 36), (SK-CK, s.103), (MK-CZ, s. 20), (SK-CZ, s. 28), (SK-CK, s.79), (SK-CK, s.101), (KŞ-CZ, s.66), (KŞ-CZ, s.30), (SK-CK, s. 29), (DD-MY, s. 81), (YDİP-CZ, s.43), (YDİP-CZ, s.43), (A-CZ, s. 30), (SK-CZ, s. 26), (YÇHK-BA, s. 43), (SK-CK, s.110)
Dayanışma	(EGKT-BA, s. 47), (BÖY-CK, S.18)
Misafirperverlik	(YDİP-CZ, s.31)
Ulusal Dil Bilinci	(DD-MY, s. 19), (DD-MY, s. 18), (DD-MY, s.131), (HM-MY s. 51), (ÖNÇ-MY, s.19), (ÖNÇ-MY, s. 40)
Toplumsal Bilinç	(HM-MY, s.23), (HM-MY, s. 44)

(Tablolardaki kısaltmalar eser isimlerinin ilk harfleri ve yazar isimlerinin ilk harfleri alınarak yapılmıştır.)

Sosyolojik iletilere yönelik örnek cümleler aşağıdadır:

“Hoşgörü iyi bir ilaç. Olumsuz yaklaşım eleştirmek yerine, tatlılıkla konuşarak çözer olayları.” (HM-MY, s. 56)

“Gözümüz aydın dedi Ayşe Nine, şükürler olsun misafir gönderene.” (YDİP-CZ, s.31)

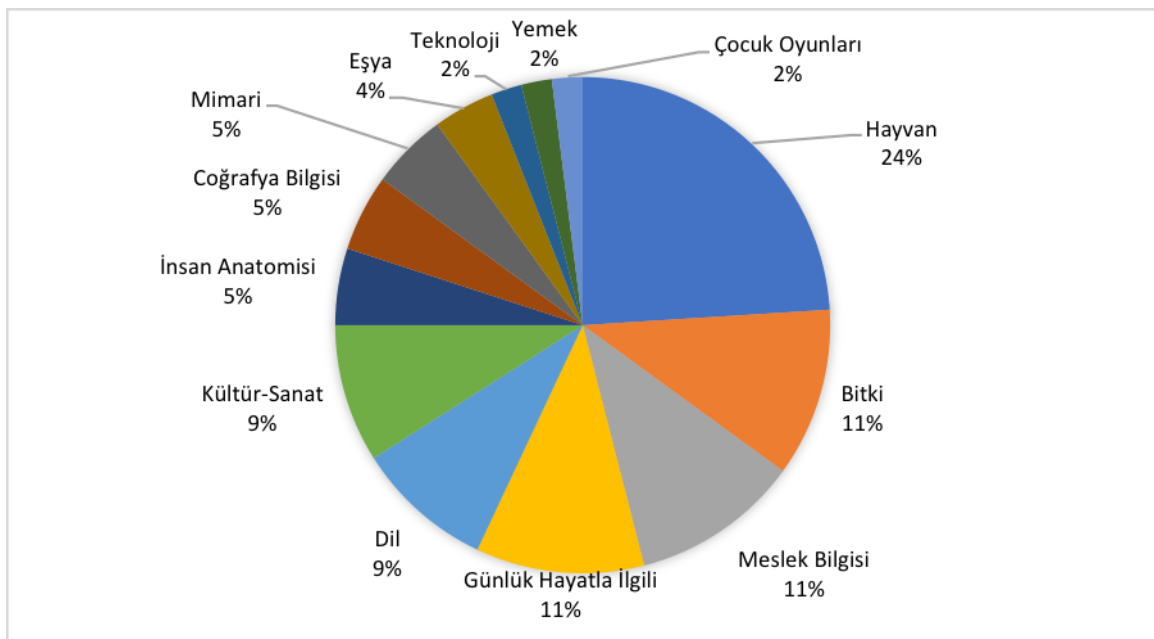
“Gerçekten yardımın dokunacaksa çaba göstermelisin; yoksa böbürlenmek için değil... Sırf gösteriş için yardım etme isteğiyle dolanlar, kendileri yardıma muhtaçtır.” (BA-BA, s. 89)

“Evet anne. Çok dikkatli olduğumu biliyorsun. Her yemekten sonra ve yatmadan önce dişlerimi mutlaka fırçalıyorum.” (Y-CK, s.27)

“Birce kahkahayı bastı: ‘Anneme de bak, bütün sesli harfleri koymuş, sonra da mesajları sığdıramıyorum diye yakınır!’. ‘Benim annem de öyle, ille her harfi yerli yerine koyacak!’ dedi Oğuz. O ana kadar onları dinleyen İpek Hanım söze karıştı: ‘Ne yapayım çocuklar, ben dili doğru kullanmaya alışmışım, kıyamıyorum harfleri eksiltmeye. Hem öyle yapınca sanki insanın dili bozulur gibi geliyor bana. Yanlış bir şey tekrarlandıkça alışkanlık haline dönüşür ya, öyle işte...’”(DD-MY, s.131)

Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Bilgi İçerikli İletilerin Dağılımına Yönelik Bulgular

İncelenen kitaplarda tespit edilen 55 bilgi içerikli ileti Şekil 3’te yer almaktadır.

Şekil 3. Bilgi içerikli iletilerin Dağılımı

Şekil 3’te görüldüğü üzere hayvanlarla %24 (13), bitkilerle %11 (6), meslek bilgisiyle %11 (6), günlük hayatla %11 (6), dille %9 (5), kültür-sanatla %9 (5), insan anatomisiyle %5 (3), coğrafya bilgisiyle %5 (3), mimariyle %5 (3), eşyalarla %4 (2), teknolojiyle %2 (1), yemekle %2 (1), çocuk oyunları ile ilgili %2 (1) oranında ileti tespit edilmiştir. Çocuk dil gelişimi, soyut düşünme becerisi bakımından ergenlikte yeni bir döneme geçiş yapmaktadır, bu anlamda bilgi içerikli iletilerin edebî metinlerde yer alması çocukların hem kelime hazinesini zenginleştirecek hem de yeni bakış açıları kazandıracaktır. Hayvanlarla, bitkilerle, mesleklerle ilgili -kısaca hayatın her alanındaki teknik- bilgileri ve terimleri öğrenmesi çocuğun gelişimine katkı sağlayacaktır.

Bilgi içerikli iletilerin %46’sı Ak’a, %29’ü Yener’e, %20’si Kavukçu’ya, %5’i Zarifoğlu’na aittir. Ak’ın, çocukların içinde yaşadıkları somut dünyayı öğrenmelerini öncelendiği görülmektedir.

Tablo 3. Bilgi İçerikli İletilerin Yer Aldığı Eserler ve Sayfa Numaraları

Bilgi İçerikli İletiler	Kitaplar ve Sayfa Numaraları
İnsan Anatomisi	(KAŞ-MY, s. 102), (KAŞ-MY s. 102), (BÖY-CK, s.8)
Coğrafya Bilgisi	(KAŞ- MY, s. 90), (BÖY-CK, s.27), (BÖY-CK, s.41)
Dil	(DD-MY, s. 64), (HM-MY, s.23), (HM-MY s. 46), (KAŞ-MY, s. 18), (HM-MY s. 58)
Hayvan	(HM-MY s. 54), (KAŞ-MY, s. 68), (GD-MY, s. 31), (KŞ, CZ, s.37), (YÇHK-BA, s. 15), (EGKT-BA, s. 34), (EGKT-BA, s. 36), (EGKT-BA, s. 36), (BA-BA, s. 130), (BA-BA, s. 163), (BÖY-CK, s.34), (BÖY-CK, s.56), (BÖY-CK, s.59)
Bitki	(GD-MY, s. 39), (PGDK-BA, s.138), (PGDK-BA, s. 139), (PGDK-BA, s. 140), (EGKT-BA, s.32), (BÖY-CK, s.61)
Kültür Sanat	(BA-BA, s. 68), (BA-BA, s. 68-69), (BA-BA, s. 69), (BA-BA, s. 69), (SK-CK, s.66)
Mimari	(HM-MY s. 51), (HM-MY s. 52), (KŞ-CZ, s.71)
Meslek Bilgisi	(GD-MY,s.42),(KŞ-CZ, s.9),(PGDK-BA,s.9),(PGDK-BA,s.11),(PGDK-BA,s.14),(BA-BA,s.160)
Teknoloji	(YÇHK-BA, s. 18)
Yemek	(PGDK-BA, s. 49)
Çocuk Oyunları	(Y-CK, s.79)
Eşya	(HM-MY, s. 37), (YÇHK-BA, s. 74)
Günlük Hayatla İlgili Genel Bilgi	(YÇHK-BA, s.16), (YÇHK-BA, s. 19), (YÇHK-BA, s. 22), (BA-BA, s. 44), (MKO-CK, S.16), (Y-CK, S.39)

Bilgi içerikli ileti örnekleri aşağıdadır:

“Maden ocağındaki en uç noktaya Arın denir.” (GD-MY, s. 42)

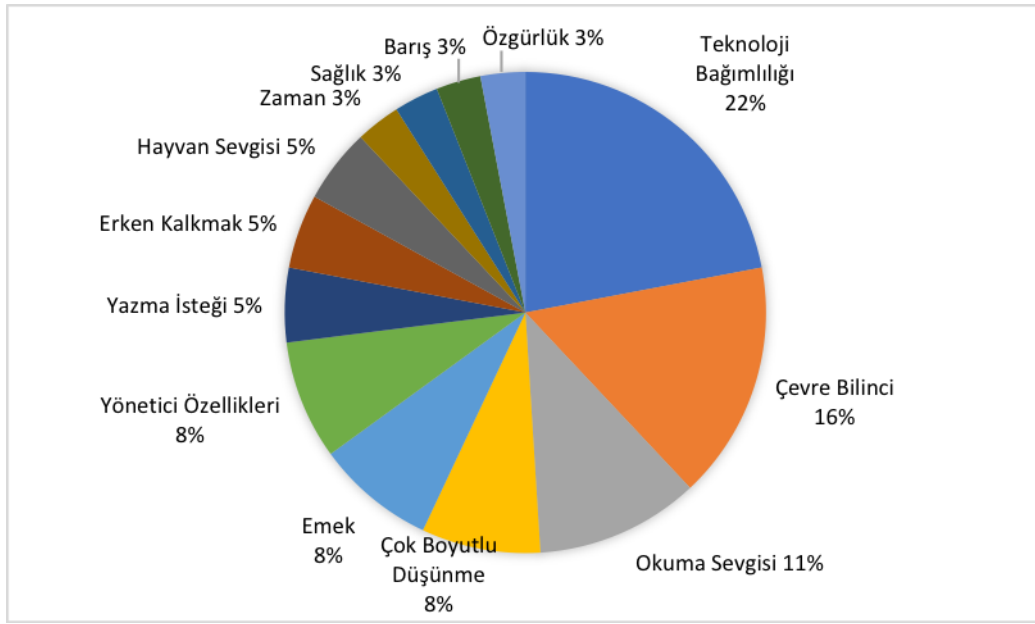
“Babası Neriman’a da ağabeyine de ‘Arada yalınayak toprağa basın, biraz öyle dolaşın.’ derdi. Babasının neden öyle dediğini yıllar sonra öğrenecekti. Toprak, bedenimizde biriken gerilimi alıyormuş.” (Y-CK, S.39)

“Turp tarlasına gazoz şişeleri ağızları yukarıda kalacak şekilde gömüldüğünde rüzgâr estiğinde ıslık sesine benzer bir ses çıkar. Bu ses köstebekleri kaçıtır.” (YÇHK-BA, s. 15)

“Nohudi kâğıt. Böyle dedin mi akla, kalın parlak ve nohudi renkte o zamanın en güzel kâğıdı gelirmiş. Güzel yazı demek olan “Hat” ustalarının en çok aradığı kâğıt buymuş. Çünkü kolay mürekkebi dağıtmazlar.” (KŞ-CZ, s.9)

Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Öteki İletilerin Dağılımına Yönelik Bulgular

İncelenen kitaplarda tespit edilen 37 öteki ileti dağılımı Şekil 4’te yer almaktadır.

Şekil 4. Öteki İletilerin Dağılımı

Öteki iletiler şu alt kategorilerde dağılım göstermektedir: Teknoloji bağımlılığı %22 (8), çevre bilinci %16 (6), okuma sevgisi %11 (4), çok boyutlu düşünme %8 (3), emek %8 (3), yönetici özellikleri %8 (3), yazma isteği %5 (2), hayvan sevgisi %5 (2), erken kalkmak %5 (2), zaman %3 (1), sağlık %3 (1), barış %3 (1), özgürlük %3 (1). Bu iletiler çocuğa okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak, yazmaya teşvik etmek, çevre bilinci oluşturmak açısından olumlu katkılar sağlayacaktır. Özellikle teknoloji bağımlılığının verilmesi son yıllarda teknolojik gelişmelerle beraber baş gösteren sorunlara dikkat çekerek bu durumdan kaçınılması vurgulanmaya çalışılmıştır.

Öteki iletilerin yazar dağılımına bakıldığında %43'ü Ak, %22'si Yener, %19'u Kavukçu ve %16'sı Zarifoğlu'nun eserlerinde yer almaktadır.

Tablo 4. Öteki İletilerin Yer Aldığı Eserler ve Sayfa Numaraları

Öteki İletiler	Kitaplar ve Sayfa Numaraları
Çok Boyutlu Düşünme	(DD-MY, s. 133), (HM-MY s.56), (HM-MY s. 60)
Yazma Sevgisi	(KAŞ-MY, s. 27), (BÖY-CK, s.15)
Okuma Sevgisi	(BÖY-CK, s.23), (BÖY-CK, s.90), (BÖY-CK, s.91), (BÖY-CK, s.92)
Hayvan Sevgisi	(HM-MY, s.19), (Y-CK, s.15)
Emek	(YÇHK-BA, s. 9), (SK-CK, s.34), (EGKT-BA, s. 132)
Zaman	(YÇHK-BA, s. 88)
Sağlık	(BA-BA, s. 34)
Teknolojik Bağımlılık	(PGDK-BA, s.27), (PGDK-BA, s. 34), (PGDK-BA, s. 49), (PGDK-BA, s. 53), (PGDK-BA, s. 53), (PGDK-BA, s. 54), (PGDK-BA, s. 157), (PGDK-BA, s. 22)
Yönetici Özelliği	(KŞ-CZ, s.79), (MK-CZ, s. 44), (MK-CZ, s.63-64)
Çevre Bilinci	(KAŞ-MY, s. 64), (HM-MY, s. 22), (HM-MY, s. 22), (EGKT-BA, s. 119), (YÇHK-BA, s. 38), (A-CZ, s. 31)
Barış	(YÇHK-BA, s. 65)
Özgürlük	(BA-BA, s. 33)
Erken Kalkmak	(SK-CZ, s. 6), (SK-CZ, s. 9)

Öteki iletilere yönelik örnek ileti cümleler aşağıdadır:

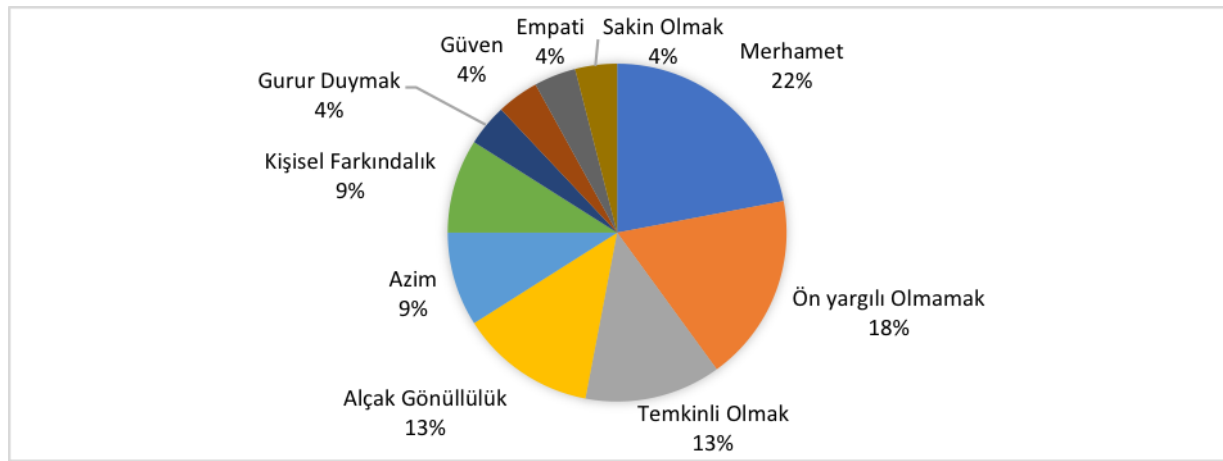
“Yazarın malzemesi sözcükler, trafik işaretleri de yazım kurallarıdır. Yerinde kullanılmayan virgüllerden tutun da ayrı ya da birleşik yazılması gereken eklere kadar sayısız sorunla karşılaştım. Bunları aşmanız için çok ama çok kitap okumanız gerek.” (BÖY-CK, s.92)

“Gölün kuruması, çevreyi olumsuz etkileyecek ciddi felaketlere neden olabilirdi. Bunların başında, yöresel iklimin değişmesi geliyordu. Her şeyden önce kuraklaşmaya yol açacak, ağaçlar azalacaktı. Bunun sonucu çölleşme demektir.” (EGKT-BA, s. 119)

“Ağaçları üzme, hırpalama. Cevizleri, fıstıkları ve bademleri hışımla kapıp kaçır gibi değil, sevgiyle kopar, öp başına koy, merhametle del, şükürle ye, ağgözlü olma.” (A-CZ, s. 31)

Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Psikolojik İletilerin Dağılımına Yönelik Bulgular

İncelenen kitaplarda tespit edilen 23 psikolojik iletinin dağılımına Şekil 5’te yer verilmiştir.

Şekil 5. Psikolojik İletilerin Dağılımı

Psikolojik iletilerin alt kategorileri şu şekildedir: merhamet (5) %22, ön yargılı olmamak (4) %18, temkinli olmak (3) %13, alçak gönüllülük (3) %13, azim (2) %9, kişisel farkındalık (2) %9, gurur duymak (1) %4, güven (1) %4, empati (1) %4, sakin olmak (1) %4.

Kitapların hedef kitlesi hızlı bir bedensel gelişim dönemindedir. Hem kızlar hem erkekler kendi beden imgeleriyle aşırı ilgilenirler, içinde yaşadıkları toplumda belirlenen olgun erkek ve kadın kalıp yargılarını yaşamaya çalışırlar ve bu çabalarına sık sık kaygı ve çatışma eşlik eder (Gander & Gardiner, 2004: 451). Ruhsal durumları da iniş çıkışlı bir grafik çizer; bencillik, empati yoksunluğu, özgüven eksikliği, asabiyet gözlemlenebilir. Bu sebeple kitaplarda merhamet, alçak gönüllülük, güven, azim, empati gibi duyguların iletiler yoluyla duyumsatılması sağlıklı birey olmalarına ve psikolojik gelişimlerine katkı sağlayabilir.

Psikolojik iletilerin %48’i Zarifoğlu’nun, %35’i Yener’in, %13’ü Ak’ın, %4’ü Kavukçu’nun eserlerinde yer almaktadır. Zarifoğlu’nun diğer yazarlara nispeten çocuk psikolojisine katkı sağlamak, ruhunu beslemek, farkındalık yaratmak gibi bir kaygısı olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 5. Psikolojik İletilerin Yer Aldığı Eserler ve Sayfa Numaraları

Psikolojik İletiler	Kitaplar ve Sayfa Numaraları
Temkinli Olmak	(BA-BA, s. 22), (MK-CZ, s.14), (DD-MY, s. 63)
Önyargı	(HM-MY, s. 47), (A-CZ, s.19), (DD-MY, s. 79), (DD-MY, s. 132-133)
Gurur Duymak	(BÖY-CK, s.23)
Azim	(HM-MY s. 39), (KŞ-CZ, s. 28)
Güven	(HM-MY, s. 25)
Alçakgönüllü Olmak	(MK-CZ, s. 54), (BA-BA, s. 19), (SK-CZ, s. 51)
Merhamet	(YDİP-CZ, s.73), (YDİP-CZ, s. 74), (SK-CZ, s. 84), (KŞ-CZ, s. 21), (MK-CZ, s. 24)
Empati	(HM-MY, s. 15)
Kişisel Farkındalık	(KAŞ-MY, s. 59), (K-CZ, s. 20)
Sakinlik	(BA-BA, s. 19)

Psikolojik iletilere yönelik örnek cümleler şunlardır:

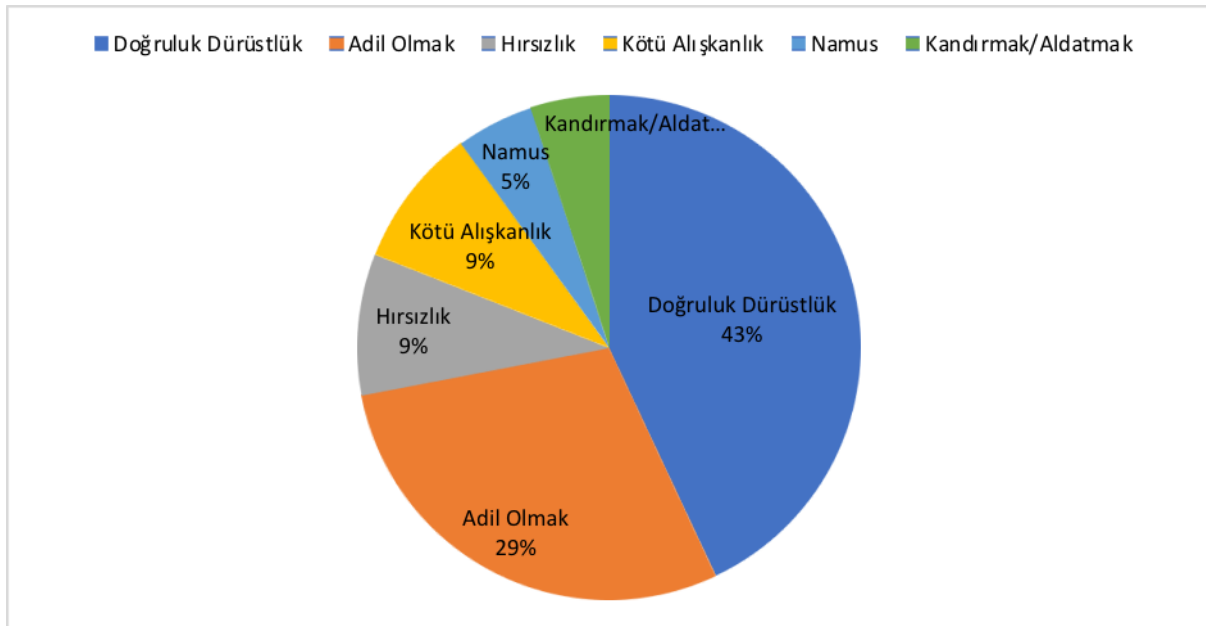
“Öğretmenleriniz sizden çok memnun olduklarını söylediler. Okumayı sevdiğiniz için de sizinle gurur duyuyorlar. Kim gurur duymaz ki!” (BÖY-CK, s.23)

“Hiç mürekkep yalamadan, silip düzeltmeden hattatlık olur mu” (KŞ-CZ, s.28)

“Olayların yorumu kişilere göre farklılıklar gösterir. Tek yanılınız her olasılığı değerlendirmek yerine tek bir olasılığa inanıp yanıtları kendi inanışınıza göre oluşturmanızdı. Parçalar yerine oturana kadar kesin yargılara varmamak gerek.” (DD-MY, s. 132-133)

Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Etik İletilerin Dağılımına Yönelik Bulgular

Araştırmada tespit edilen 21 etik iletinin dağılımı Şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6. Etik İletilerin Dağılımı

Etik ileti kategorilerinin dağılımı şu şekildedir: doğruluk dürüstlük (9) %43, adil olmak (6) %29, hırsızlık (2) %9, kötü alışkanlık (2) %9, namus (1) %5, kandırmak/aldatmak (1) %5.

Her toplum doğruluk, dürüstlük, adalet, erdem gibi evrensel değerlere sahip bireyler yetiştirmek ister. Ahlaki gelişim, kişinin içinde yaşadığı toplumun ahlaki değer yargılarını ve davranış tarzlarını kendine mal etmesi sonucu ortaya çıkan davranış özellikleri ile kendini gösterir (Hökeleli, 2011: 174; Şengün, 2007: 215). Ahlaki gelişim sosyal gelişimle de alakalıdır. Türk aile kültür yapısı özellikle ahlak kavramı üzerine kuruludur. Kafesoğlu (2015: 332-333), eski Türkler zamanından bugüne kötülüklerden koruyucu, başkalarını aldatmaktan alıkoyucu ve insana namuslu bir hayat düzeni sağlamada utanma duygusunun yani ahlakın en büyük fazilet sayıldığını belirtmektedir. Yazarlarımız doğru ve dürüst olmak, adil olmak değerlerini yoğun bir şekilde işlemişlerdir. Ayrıca hırsızlık, aldatmak, kötü alışkanlıklar gibi olumsuz iletiler üzerinden de bunların olumsuz davranışlar olduğu ve yapılmaması gerektiği örtük bir şekilde vermeye çalışılmıştır.

Etik iletilerin %38'i Yener'in, %38'i Zarifoğlu'nun, %14'ü Kavukçu'nun, %10'u Ak'ın eserlerinde yer almaktadır. Yener ve Zarifoğlu'nun etik iletileri vermek bakımından benzer hassasiyete sahip olduklarını söyleyebiliriz. Etik iletilerin künye dağılımı Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Etik İletilerin Yer Aldığı Eserler ve Sayfa Numaraları

Etik İletiler	Kitaplar ve Sayfa Numaraları
Doğruluk - Dürüstlük	(HM-MY, s. 8), (HM-MY, s. 9), (HM-MY, s. 27), (PGDK-BA, s. 25), (PGDK-BA, s. 52), (HM-MY, s. 45), (HM-MY, s.24), (HM-MY, s. 25), (SK-CK, s.13)
Namus	(DD-MY, s. 93-94)
Adil Olmak	(HM-MY, s.20), (KŞ-CZ, s.54), (KŞ-CZ, s. 73), (MK-CZ, s.45), (KŞ-CZ, s.53) (KŞ-CZ, s.74)
Hırsızlık	(K-CZ, s.19), (K-CZ, s.19)
Kötü Alışkanlıklar	(A-CZ, s.92), (MKO-CK, s.44)
Kandırmak/Aldatmak	(MKO-CK, s. 45)

Örnek ileti cümleleri şunlardır:

“Dürüst olmayan bir kişi, altın tozuna batırılmış teneke gibidir.” (HM-MY, s. 8)

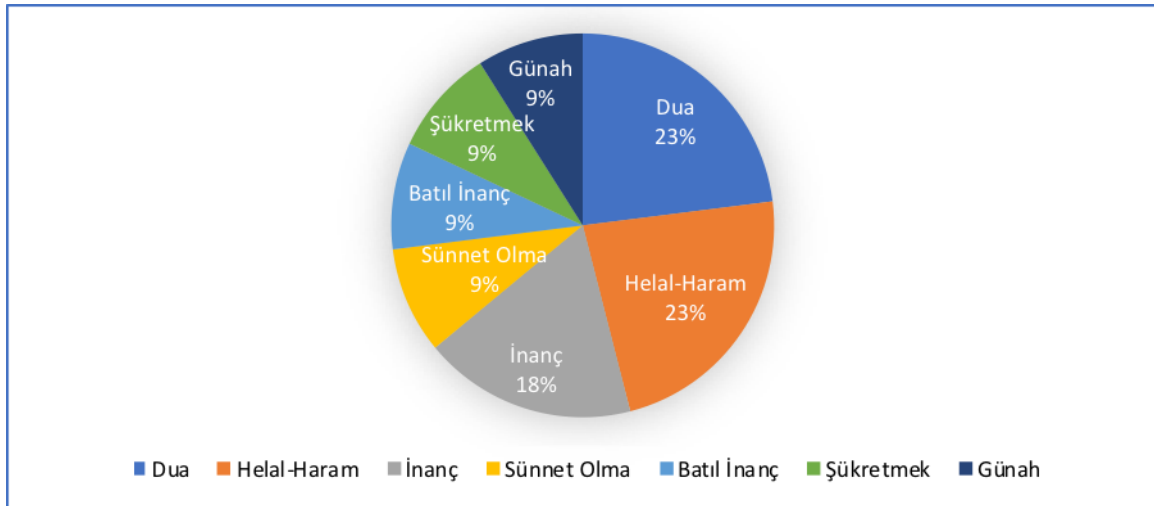
“Mülkü, adaleti, mutluluğu böyle olunca bir ülke, orada şairler, edipler, alimler, gür fidanlar gibi belirir, boy atar.” (KŞ-CZ, s.74)

“Babam yok! Yok çünkü sözünde durmadı.” (SK-CK, s.13)

“Gerçek hayatta doğru söyleyeni dokuz köyden kovuyorlar. Sanal dünyada dokuz köye dokuz ayrı yalanla mı girmek gerekiyor o zaman.” (PGDK-BA, s. 52)

Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Dinî İletilerin Dağılımına Yönelik Bulgular

İncelenen kitaplarda tespit edilen 22 dinî iletinin dağılımı Şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7. Dinî İletilerin Dağılımı

Dinî iletilerin dağılımı şu şekildedir: Dua %23 (5), helal-haram %23 (5), inanç %18 (4), sünnet olma %9 (2), batıl inanç %9 (2), şükretmek %9 (2), günah %9 (2). Genel anlamda dinin bir ahlak, eğitim ve değerler sistemi olduğu söylenebilir. İnsan kişiliğini kuvvetlendirmek, ona yeni bir yapı kazandırmak, iç ve dış dünyayı anlamasını ve anlamlandırmasını sağlamak dinin asıl amaç ve hedefini oluşturur (Hökelekli, 2011: 212-215; Koç, 2005: 88). Ergenlik çağında çocuğun kendisini, evreni sorguladığı bir dönemde dayatmacı olmayacak şekilde, hoşgörü çerçevesinde çocuk kitaplarında dinî iletilerin verilmesi çocuğun kimlik gelişimine katkı sağlayacaktır.

Dinî iletilerin %59'u Zarifoğlu, %18'i Yener, %18'ü Kavukçu, %5'i Ak'a aittir. Zarifoğlu'nun hayat felsefesi, bakış açısı, ideolojisi göz önünde bulundurulduğunda diğer yazarlara göre dinî iletilerin daha fazla olması anlaşılabilir bir durumdur. Ancak Kavukçu'nun İslamiyet ve Yahudilikte yer alan sünnet kavramına olumsuz bir bakış açısı ile yaklaşmış olması çocukta içinde yaşadığı kültürle çatışması ya da çocuğu ikileme sürüklemesi açısından doğru bulunmamıştır.

Tablo 7. Dinî İletilerin Yer Aldığı Eserler ve Sayfa Numaraları

Dinî İletiler	Kıtaplar ve Sayfa Numaraları
Sünnet	(SK-CK, s.7), (SK-CK, s.13)
Dua	(HM-MY, s. 67), (ÖNÇ-MY, s. 26), (YDİP-CZ, s.11), (YDİP-CZ, s. 58), (SK-CZ, s. 7)
Batıl İnanç	(ÖNÇ-MY, s. 35), (EGKT-BA, s. 9-10)
Haram – Helal	(KŞ, CZ, s.40), (A-CZ, s.31) , (A-CZ, s. 31), (SK-CZ, s. 29), (DD-MY, s. 78)
İnanç	(SK-CZ, s. 65), (SK-CK, S.103), (KŞ-CZ, s.62), (A-CZ, s.75)
Şükretmek	(SK-CZ, s. 10), (SK-CZ, s. 10)
Günah	(YDİP-CZ, s.34), (SK-CK, s.59)

Örnek ileti cümleleri şunlardır:

“Yaradanın buyrukları da bir nimettir... Hepsini ne kadar da çok. Allah ne kadar cömert.” (SK-CZ, s.10)

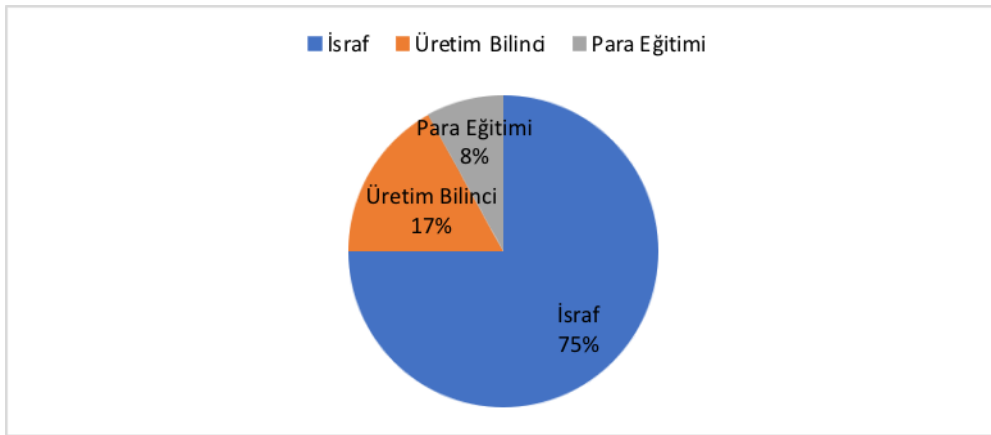
“Dualar mırıldanarak kemerini taktı, arkasına dimdik yaslandı.” (HM-MY, s. 67)

“Sünnetçiden kaçarken yakalandıktan sonra: “Gel bakalım çılgın delikanlı. Biz de seni yürekli sanmıştık.” (SK-CK, s. 13)

“Köylüler köpeklerin sebepsiz ulumasından pek hoşlanmazlar. /-İhtiyar uluyor yine!/-Uğursuzluk var!/(EGKT-BA, s. 9-10)”

Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Ekonomik İletilerin Dağılımına Yönelik Bulgular

İncelenen kitaplarda tespit edilen 12 ekonomik iletinin dağılımına Şekil 8’de yer verilmiştir.

Şekil 8. Ekonomik İletilerin Dağılımı

Ekonomik iletiler %75 israf (9), %17 üretim bilinci (2), %8 para eğitimi (1) şeklinde dağılım göstermektedir. Hedef kitle her ne kadar ekonomik özgürlüğe sahip olmasa da özellikle savurgan olmamak, israf etmemek konularında bilinçlenmeleri açısından bu iletilerin verilmesinin yararlıdır.

Ekonomik iletilerin %50’si Zarifoğlu, %25’i Ak, %17’si Kavukçu, %8’i Yener’in eserlerinde tespit edilmiştir. Zarifoğlu’nun çocukların kaynakları yerinde ve miktarınca kullanmaları konusundaki hassasiyetinin diğer yazarlarımıza göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Ekonomik İletilerin Yer Aldığı Eserler ve Sayfa Numaraları

Ekonomik İletiler	Kitaplar ve Sayfa Numaraları
İsrif	(ÖNÇ-MY, s. 36), (KŞ-CZ, s.8), (KŞ-CZ, s.8), (KŞ-CZ, s. 31), (YÇHK-BA, s. 9), (YÇHK-BA, s. 9), (MKO-CK, s.17), (A-CZ, s.31), (YDİP-CZ, s.14)
Üretim Bilinci	(K-CZ, s.56), (YÇHK-BA, s. ???)
Para Eğitimi	(SK-CK, s. 34)

Ekonomik iletilere yönelik örnek cümleler aşağıdadır:

“Tanrı insanı ahlakla terbiye etmesin! Öyle bir aç kalırsın ki sen de şaşar kalırsın! Yemediğin tostları çöplerde ararsın, çöplerde...” (ÖNÇ-MY, s. 36)

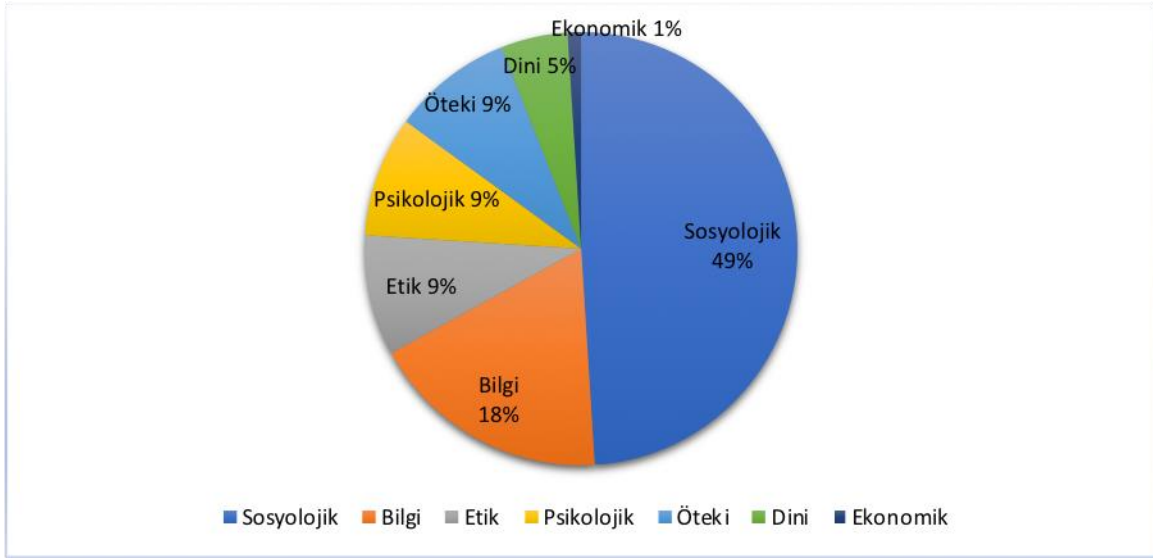
“Herkesin izin hakkı vardı ve tümü birden izne ayrılmak istiyordu. Oysa bu üretimin durması, fabrikaların kapanması demektir.” (K-CZ, s.56)

“Bora koşup yerdeki eriği aldı. Atletine silerken Nedim Enişte, “Onu yeme Boracığım.” dedi. “ağaçtan toplarız.” “Ama olur mu, yazık, ben şimdi yıkarım onu.” (MKO-CK, s.17)

“Ümitsu: Günümüzde bozulan eşyalar tamir edilmeyerek tüketim artırılıyor. (YÇHK-BA)

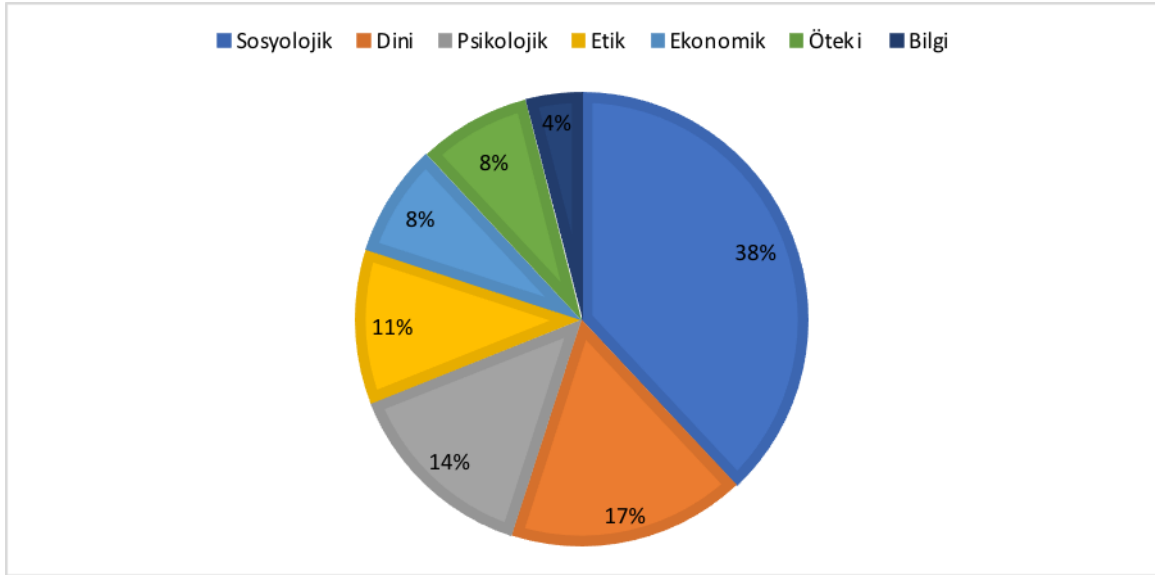
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular: Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Yazarlar Ekseninde İleti Dağılımı

Mavisel Yener’in Eserlerinde Eğitsel İletilere Yönelik Bulgular

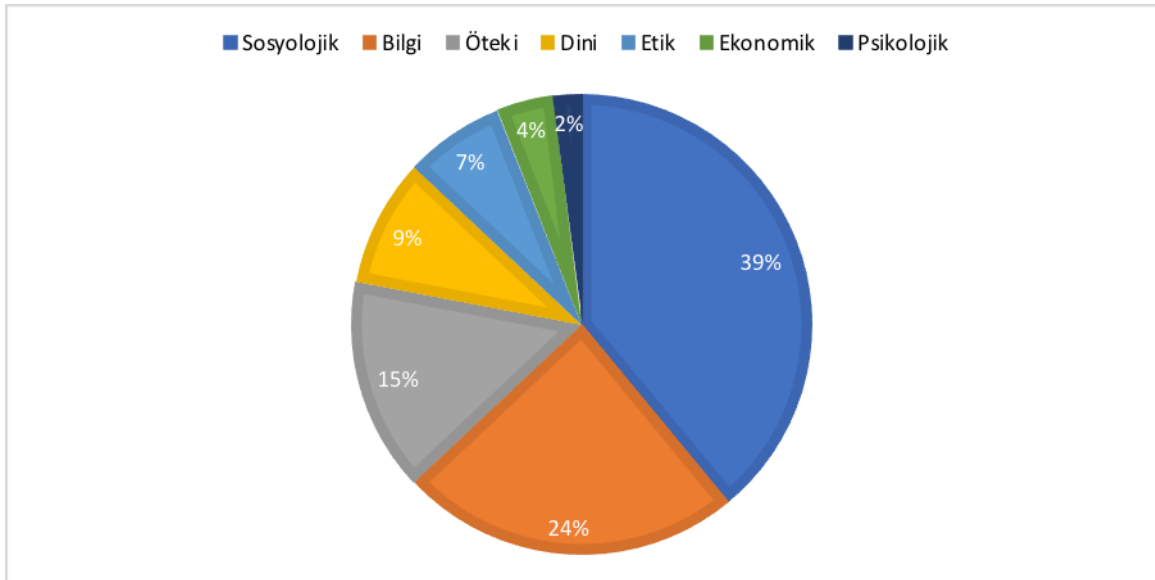

Şekil 9. Mavisel Yener’in Eserlerinde İleti Dağılımı

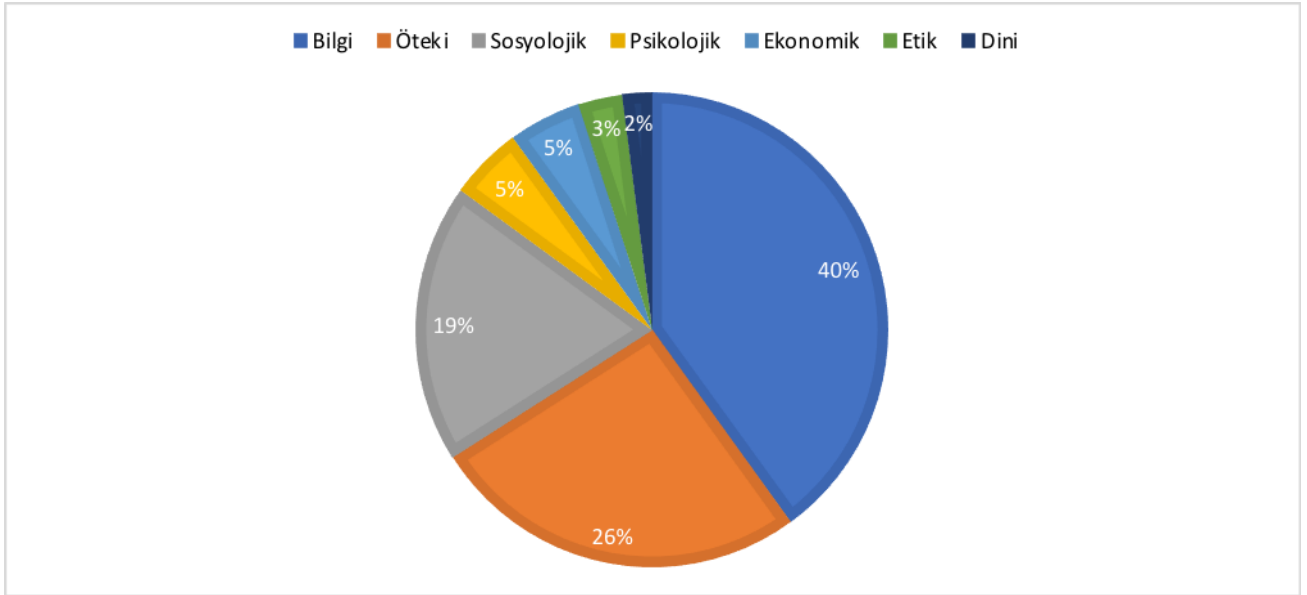
Yener’in beş eserinde toplam 89 ileti saptanmıştır. Şekil 9’a bakıldığında iletilerin %49’unu sosyolojik (44), %18’ini bilgi içerikli (16), %9’unu etik (8), %9’unu psikolojik (8), %9’unu öteki (8), %5’ini dinî (4), %1’ini ise ekonomik iletiler (1) oluşturmaktadır. Yazarın toplumsal iletilerle çocuklara sorumluluk bilinci, duyarlılık, saygı, dostluk gibi temel değerleri aşılama çabası söylenebilir.

Cahit Zarifoğlu'nun Eserlerinde Eğitsel İletilere Yönelik Bulgular**Şekil 10.** Cahit Zarifoğlu'nun Eserlerinde İleti Dağılımı

Zarifoğlu'nun altı eserinde toplam 76 ileti tespit edilmiştir. Şekil 10'da görüldüğü gibi iletilerin % 38'i sosyolojik (29), %17'si dinî (13), % 14'ü psikolojik (11), %11'i etik (8), %8'i ekonomik (6), %8'i öteki (6) ve %4'ü bilgi içerikli (3) iletilerden oluşmaktadır. Zarifoğlu da Yener gibi eserlerinde daha çok sosyolojik iletilere yer vermiştir.

Cemil Kavukçu'nun Eserlerinde Eğitsel İletilere Yönelik Bulgular**Şekil 11.** Cemil Kavukçu'nun Eserlerinde İleti Dağılımı

Şekil 11'de görüldüğü üzere iletilerin %39'unu sosyolojik (18), %24'ünü bilgi içerikli (11), %15'ini öteki (7), %9'unu dinî (4), %7'sini etik (3), %4'ünü ekonomik (2), %2'sini psikolojik iletiler (1) oluşturmaktadır.

Behiç Ak'ın Eserlerinde Eğitsel İletilere Yönelik Bulgular**Şekil 12.** Behiç Ak'ın Eserlerinde İletilerin Dağılımı

Ak'ın incelenen dört eserinde 62 ileti tespit edilmiştir. Şekil 12'de görüldüğü gibi letilerin %40'ını bilgi içerikli (25), %26'sını öteki (16), %19'unu sosyolojik (12), %5'ini psikolojik (3), %5'ini ekonomik (3), %3'ünü etik (2), %2'sini dinî iletiler (1) oluşturmaktadır. Diğer yazarlardan farklı olarak Ak sosyolojik iletilere çok az yer verirken bilgi içerikli iletilere ağırlık verdiği görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular: Eğitsel İletilerin Kimlik ve Kişilik Gelişimine Katkısına İlişkin Bulgular

İncelenen eserlerde 273 eğitsel iletinin %38'i sosyolojik iletilerden oluşmaktadır. Sosyolojik iletilerin %43'ü Yener'in, %28'i Zarifoğlu'nun, %17'si Kavukçu'nun, %12'si Ak'ın eserlerindedir. İnsan, doğası gereği sosyal bir varlıktır ve toplumla uyumlu bir şekilde yaşamını sürdürmesi beklenmektedir. Bu sebeple başta Yener olmak üzere dört yazarın da çocukların üyesi oldukları sosyal grupla özdeşleşip, sosyal kimliklerinin oluşumuna katkı sağladıklarını söyleyebiliriz. Söz konusu sosyal kimlikte şu unsurlar çocuk okuyuculara sezdirilmeye çalışılmıştır: Sorumluluk, dostluk, hoşgörü, sır tutmak, vefalı olmak, temizlik, duyarlılık, dayanışma, dakiklik, kurallara saygı, yaşlılara saygı, komşulara saygı, çok kültürlülük, dil bilinci. Birey olarak nesnel, öznel, bireysel, kişisel ve sosyal kimliklere sahibiz. Güvenç'e (1997: 3) göre sosyal kimlik; kişinin gerçekte sahip olduğu kategori ve özellikleri veya kişinin kendi durumuna, varlığına ilişkin öznel duygularını ve izlenimlerini yansıtmadır.

Sosyolojik iletilerde 23 alt kategori belirlenmiştir. Bu alt kategoriler içerisinde gelenek ve görenekler baskın durumdadır. Kişiye kendi yerini ve bağlılıklarını hatırlatan, gelenek, görenek ve eğitim yoluyla kişide bir şuur yaratan kimlik öznel kimlik olarak ifade edilmektedir (Kösoğlu, 1998: 96). Bu kimliğin oluşumunda kişinin kendisini neye ya da hangi topluma ait hissettiği etkili olmaktadır. Türk toplum yapısında millî kimlik ediniminde gelenek ve göreneklerin etkisi düşünüldüğünde bu, olumlu bir sonuçtur.

%8'lik bir dilime sahip psikolojik iletilerin %48'i Zarifoğlu'nun, %35'i Yener'in, %13'ü Ak'ın, %4'ü Kavukçu'nun eserlerinde yer almaktadır. Ergenlik dönemindeki çocuklara kendilerini bulmaya yönelik olumlu iletiler sunarak psikolojik gelişimlerini destekledikleri görülmektedir. Yazarların özellikle "merhamet" kavramına odaklanmaları bu eserlerin muhatabı olan kitlenin iç dünyalarında yaşadıkları gelgitler ve değişimlerde rehberlerinin ne olması gerektiğini göstermesi bakımından önemlidir.

Doğruluk ve dürüstlük ile ilgili iletilerin ağırlıklı olarak verildiği etik iletilerin %38'i Yener'in, %38'i Zarifoğlu'nun, %14'ü Kavukçu'nun, %10'u Ak'ın eserlerinde yer almaktadır. Bu bağlamda bireyin ahlaki gelişiminin kimlik üzerindeki olumlu etkileri düşünüldüğünde Yener ve Zarifoğlu'nun eserlerinde yer alan etik iletiler önemli bir katkı sunmaktadır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çocukta ana dili gelişimine destek olmak, okuma zevk ve alışkanlığı kazandırmak, kelime hazinesini zenginleştirmek, hayal dünyalarını genişletmek edebî eserlerle mümkün olabilmektedir. Çocukların masal, hikâye, roman gibi öyküleyici metinleri daha çok sevdikleri gerçeğinden yola çıkıp onları bu tarz edebî eserlerle karşılaştırmak kimlik ve kişilik gelişimlerini destekleyecek iletileri aktarmayı kolaylaştıracaktır.

Özellikle yetişkin dünyasına adım atan ergenlik çağındaki çocuklar için eğitsel iletiler rehber niteliğindedir. Bireyin kendini bulmasına yardımcı olan bu tür iletiler kişilik gelişimine de katkı sağlamaktadır. Ergeni toplumsal role ulaştıran, çevresiyle uyumlu ilişkiler kurmasını sağlayan, yaşamın her alanında birtakım gelişim görevleriyle karşı karşıya getiren iletilere ihtiyaç vardır.

Benlik kavramı da bu dönemde etkin bir unsurdur. Edebî ürünlerde verilen iletiler yoluyla ergenlik çağındaki çocukların hem dış dünyalarında hem de iç dünyalarında bir denge oluşturulması önem arz etmektedir. Bu bağlamda çocuk edebiyatı sahasında dört yazara ait on dokuz eser incelenmiştir. Bu eserlere ait sonuçlar şunlardır:

1. Tespit edilen 273 eğitsel iletinin en çok sosyolojik, daha sonra sırasıyla bilgi içerikli, öteki, psikolojik, etik, dinî ve ekonomik ileti olduğu görülmektedir.
2. Yazarlar bazında değerlendirildiğinde en çok iletiye Yener'in (89) eserlerinde rastlanmıştır. Yazarın eğitsel iletileri yoğun olarak kullandığı ve sosyolojik iletiye ağırlık verdiği benzer çalışmalarda da (Cesur, 2015) görülmektedir. En az ileti ise Kavukçu'nun eserlerinde (46) tespit edilmiştir.
3. Sosyolojik iletilerde 23 alt kategori belirlenmiştir. Bu alt kategoriler içerisinde gelenek ve görenek ile ilgili iletilerin en yüksek orana sahip olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Türk toplum yapısında millî kimlik ediniminde gelenek ve göreneklerin etkisi düşünüldüğünde olumlu bir sonuçtur. Sosyolojik iletilerin %43'ü Yener'in, %28'i Zarifoğlu'nun, %17'si Kavukçu'nun, %12'si Ak'ın eserlerindedir. İnsan doğası gereği sosyal bir varlıktır ve toplumla uyumlu bir şekilde yaşamını sürdürmesi beklenmektedir. Bu sebeple başta Yener olmak üzere dört

yazarın da çocukların üyesi oldukları sosyal grupla özdeşleşip, sosyal kimliklerinin oluşumuna katkı sağladıklarını söyleyebiliriz. Benzer çalışmalarda da farklı yazarların sosyal gelişimi destekleyen iletilere ilk sırada olmasa da yoğun bir şekilde yer verdikleri tespit edilmiştir (Acele, 2019; Akçay, 2015; Daştan, 2019; Durdu, 2019; Gül, 2019; Gülgönül, 2014; Gürbüz, 2019; Karahanoğlu, 2017; Küçük, 2005; Özdemir, 2008; Tekin, 2018; Ulusu, 2020; Yılmaz, 2019).

4. %20'lik bir dilime sahip bilgi içerikli iletilerin %46'sı Ak'a, %29'u Yener'e, %20'si Kavukçu'ya, %5'i Zarifoğlu'na aittir. Bilgi bağlamında yazarlar hayvanlarla, bitkilerle, meslek bilgisiyle, günlük hayatla, dille, kültür-sanatla, insan anatomisiyle, coğrafya bilgisiyle, mimariyle, eşyalarla, teknolojiyle, yemekle, çocuk oyunları ile ilgili tanım ve açıklamalara yer vermişlerdir. Bu tarz bilgilerin ansiklopedi ya da sözlük gibi kaynaklardan değil de edebî eserlerle kurgu içinde sunulması daha kalıcı öğrenmeyi sağlayacaktır. Yapılan çalışmalarda da farklı yazarların bilgi içerikli iletileri çocuklara yönelik eserlerinde kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir (Erdi, 2008).

5. Öteki iletiler alt kategorisinde en çok teknoloji bağımlılığına yönelik iletilere rastlanmıştır. Bu durumu günümüzde çocukların teknolojiyi amaçsız ve sınırsız bir şekilde kullanmalarının önüne geçmek adına olumlu bir tutum olarak değerlendirebiliriz. Öteki iletiler kapsamında çevre bilinci, okuma sevgisi gibi yine bireyin gelişimini destekleyen iletiler sıkça yer almaktadır. Kitaplarda tespit edilen öteki iletilerin %43'ü Ak, %22'si Yener, %16'sı Zarifoğlu ve %19'u Kavukçu'ya aittir. Ak'ın teknoloji kullanımı ve bağımlılığı, sağlık, özgürlük, barış gibi iletileri diğer yazarlara göre daha sık kullandığı görülmektedir. Çalışmamızda öteki iletiler kapsamında yer alan çevre bilinci, hayvan sevgisi gibi iletileri benzer çalışmalarda farklı yazarların yoğun bir şekilde işlediği görülmektedir (Acele, 2019; Gül, 2019; Gündüz, 2019; Kavak, 2018; Tekin, 2018).

6. %8'lik bir dilime sahip psikolojik iletilerin %48'i Zarifoğlu'nun, %35'i Yener'in, %13'ü Ak'ın, %4'ü Kavukçu'nun eserlerinde yer almaktadır. Ergenlik dönemindeki çocuklara kendilerini bulmaya yönelik olumlu iletiler sunarak psikolojik gelişimlerini desteklemek bir anlamda çocuk edebiyatı alanında eserler veren yazarların da görevidir. Söz konusu yazarların eserlerinde daha çok "merhamet" kavramına odaklandığı tespit edilmiştir. Bu eserlerin muhatabı olan kitlenin iç dünyalarında yaşadıkları gelgitler ve değişimler onları zaman zaman acımasızca arkadaşlarını eleştirmeye veya hayvanlara eziyete yöneltebildikleri için merhamet duygusunun ön planda tutulması son derece yerindedir. Yapılan çalışmalarda farklı yazarların da psikolojik iletileri yoğun bir şekilde kullandıkları belirlenmiştir (Oflaz, 2017; Ulusu, 2020).

7. %8 oranındaki etik iletilerin %38'i Yener'in, %38'i Zarifoğlu'nun, %14'ü Kavukçu'nun, %10'u Ak'ın eserlerinde yer almaktadır. Doğruluk ve dürüstlük ile ilgili iletilerin yoğun olduğu tespit edilmiştir. Bireyin ahlaklı olarak yetişmesinde dürüstlüğün önemi yadsınamaz. Bireyin kişilik gelişimi açısından ahlaki iletilerin ve eğitimin gerekliliği yapılan çalışmalarla da ortaya konmuştur (Aydın, 2008; Karatay vd., 2015). Etik iletilerin farklı yazarlar tarafından çocuklara yönelik eserlerde yoğun olarak yer aldığı da görülmektedir (Daştan, 2019; Işık, 2017; Uzuner ve Şimşek, 2016). Bazı yazarlarınsa yoğun olmasa da etik iletilere yer verdiği anlaşılmaktadır (Gürbüz, 2019).

8. %8'lik bir orana sahip dinî iletilerin %59'u Zarifoğlu, %18'i Yener, %18'i Kavukçu, %5'i Ak'ın eserlerinde yer almaktadır. Kaya'nın (2007) da Zarifoğlu'nun çocuk kitaplarına yönelik yapmış olduğu çalışmasında dinî iletilerin ve unsurların yaygın kullanımı bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Yazarların kitaplarında dinî iletilerinden dua ve helal-haram unsurlarının yoğunluğu dikkat çekmektedir. Yapılan benzer çalışmalarda bazı yazarların dinî iletileri öncelikli olarak kullandığı (Kaplan, 2013), öncelikli olmasa da yer verdiği (Daştan, 2019; Durdu, 2019; Yılmaz, 2019), bazı yazarlarınsa eserlerinde dinî unsurlara hiç yer vermediği (Gülgönül, 2014) görülmektedir.

9. %4'lük bir orana sahip ekonomik iletilerin %50'si Zarifoğlu, %17'si Kavukçu, %25'i Ak, %8'i Yener'in eserlerinde tespit edilmiştir. Ekonomik iletiler israf olgusu etrafında yoğunlaşmıştır. Yetişmekte olan bireye israfın olumsuzluğunun ciddiyetini anlatmak bakımından uygun bir tablo görülmektedir. Çocuğa para yönetimi, israf gibi konularda didaktik olmayan iletiler verilmesi gerçekten üzerinde durulması gereken bir konudur. Benzer çalışmalarda bazı yazarların ekonomik iletilere yer vermediği görülmektedir (Durdu, 2019).

Kişinin içinde yaşadığı çeşitli gruplarla olan ilişkilerini ve bu gruplara olan ödev, hak ve bağlılık derecelerini tayin eden kimlik geçmişte genellikle "verili" bir olgu iken; modern dünya bunu önemli ölçüde "kazanılma" yönünde değiştirmiştir. Toplumsal mobilite imkanları, yaygın enformasyon, eşitlikçi anlayışlar temel hak ve hürriyetlerin yaygınlaşması vb. gelişmeler, kimliğe ilişkin "iradi" etkinliği önemli hâle getirmiştir (Connolly, 1995: 17). Bu bağlamda edebî eserler yolu ile çocukların kimlik kazanımına ciddi katkı sunulabileceğini söyleyebiliriz.

Kişisel mutluluk ile toplumsal tasvip arasında bir denge kurmanın yollarını arayan çocuklara kitaplar doğrudan doğruya veya dolaylı olarak yol gösterir. Aynı zamanda bireysel ve toplumsal kimlik kazanmaya çalışan çocuklara aile, okul ve çevrenin yanında kitaplar da doğru ya da yanlış bir yol sunar. İşte bu noktada nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri devreye sokulmalıdır ki, çocukların psikolojik, sosyolojik vb. yönlerden gelişimine katkı sağlanabilsin. Bu bağlamda yetişkinler için genel kabul görmüş klasik eserler varsa çocuklar için de klasikleşmiş eserlerin tespiti ve okutulması ile kimlik ve kişilik sahibi nesiller yetiştirilebilir.

ETİK METNİ

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada yazarların katkı oranı %50-%50 şeklindedir.

KAYNAKÇA

Abalı, O. (2018). *Ergenlik dönemi ve ruhsal yaklaşım*. Adeda Yayıncılık.

Acele, M. (2019). *İbrahim Örs'ün çocuklara yönelik eserlerinin eğitsel iletiler açısından incelenmesi*.

[Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

- Akçay, S. (2015). *Samed Behrengi'nin hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Aslan, C. (2007). Yazınsal nitelikli çocuk kitaplarının çocuğun gelişim sürecindeki yeri. II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri) Bildiri Kitabı, 04-06 Ekim, Ankara Üniversitesi Basımevi. ss.189-200.
- Aydın, B. (2013). Gelişimin doğası. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (ss. 30-55). PegemA Yayıncılık.
- Aydın, Ö. (2008). *Sorumluluk ve yardımseverlik odaklı karakter eğitimi programının 7. sınıf öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeyine etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Bilgin, M. (2013). Bedensel ve devinsel gelişim. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (ss. 57-81). PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, E. K.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, Ş.; Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Can, G. (2013). Kimlik gelişimi. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (ss. 123-163). PegemA Yayıncılık.
- Cesur, E. (2015). *Mavisel Yener'in çocuklara yönelik öykülerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Connolly, W. E. (1995). *Kimlik ve farklılık*. F. Lekesizalın (Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. M. Bütün & S.B. Demir (Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Çardak, M. (2013). Fiziksel gelişim. Ş. I. Terzi (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (ss. 48-78). PegemA Yayıncılık.
- Dasen, Pierre R. (1994). *Culture and cognitive development from a Piagetian perspective*, (Psychology and culture). <https://pdfs.semanticscholar.org/c961/9bdf04e71c8582380c537870a4f0a082bd0c.pdf> (E.T. 09.05.2017)
- Daştan, E. N. (2019). *Refik Halid Karay'ın roman ve hikâyelerinde eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Demirtaş, H. A. (2003). Sosyal kimlik kuramı, temel kavram ve varsayımlar. *İletişim Araştırmaları Dergisi*. 1 (1), ss. 123-144. https://doi.org/10.1501/iltaras_0000000023%C2%A0
- Durdu, S. (2019). *Halit Ziya Uşaklıgil'in "Kırk Yıl" adlı eserinde eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Erdi, A. (2008). *Türkiye'de 1980-1985 ve 2000-2005 yılları arasındaki çocuk kitaplarında eğitsel iletiler (Karşılaştırmalı bir çalışma)*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Erikson, Erik H. (1993). *Childhood and society*. W. W. Norton Company. <https://books.google.com.tr/books?id=L-UrEpS3UbeC&printsec=frontcover&hl=tr#v=onepage&q&f=false> (E.T. 11.08.2016)
- Gander, M. J. & Gardiner, H. W. (2004). *Çocuk ve ergen gelişimi*. B. Onur (Çeviri ed.). İmge Kitabevi. <https://tr.scribd.com/document/340270138/Mary-J-Gander-Ve-Harry-W-Gardiner-Cocuk-Ve-Ergen-Gelismisi-Imge-Kitabevi-2004> (E.T. 10.08.2016)
- Gezer Şen, B. (2011). *Çocuk sosyolojisi bağlamında ailelerin çocuklarına bakış açılarının değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği)*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Fırat Üniversitesi.

- Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş*. A. Ersoy & P. Yalçinoğlu (Çev.). Anı Yayıncılık.
- Golinkoff, Roberta M., Hirsh-Pasek, Kathy; Bailey, Leslie M. & Wenger, Neill R. (1992). Young children and adults use lexical principles to learn new nouns. *Developmental Psychology*, 28(1), 99-108. American Psychological Association, Inc., 0012-1649/92. https://www.researchgate.net/publication/232426137_Young_Children_and_Adults_Use_Lexical_Principles_to_Learn_New_Nouns (E.T. 11.08.2016)
- Gül, M. (2019). *Nur İözü'nün eserlerinde eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.
- Gülgönül, B. (2014). *Bilgin Adalı'nın hikâye ve romanlarında yer alan eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Gündüz, M. (2019). *Mustafa Ruhi şirin'in eserlerinde eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dumlupınar Üniversitesi.
- Gürbüz, Y. R. (2019). *Ulviye Alpay'ın çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bayburt Üniversitesi.
- Güvenç, B. (1997). *Türk kimliği*. Remzi Kitapevi.
- Hakola, R. (2009). Erik H. Erikson's identity theory and the formation of early Christianity. *Journal of Beliefs & Values*, 30(1), 5-15. <https://doi.org/10.1080/13617670902784501> <https://helda.helsinki.fi>
- Hökelekli, H. (2011). *Ailede, okulda, toplumda değerler psikolojisi ve eğitimi*. Timaş Yayınları.
- Işık, M. (2017). *Karakter eğitimi açısından Mevlâna İdris Zengin'in hikâye ve masallarında eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- İnanç, B. Y.; Bilgin, M. & Atıcı, M. K. (2015). *Gelişim psikolojisi-Çocuk ve ergen gelişimi*. PegemA Yayıncılık.
- Jusdanis, G. (1998). *Gecikmiş modernlik ve estetik kültür*. T. Birkan. (Çev.). Metis Yayınları.
- Kafesoğlu, İ. (2015). *Türk milli kültürü*. Ötüken Neşriyat.
- Kaplan, K. (2013). *Hidayet Karakuş'un roman ve hikâyelerinde yer alan eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Karahanodđlu, E. (2017). *Sevinç Kuşoğlu'nun çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Karatay, H., Destebaşı, F. & Demirbaş, M. (2015). Çocuk edebiyatı ürünlerinin 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin karakter gelişimine etkisi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDER)*. ÖS-II 123-140.
- Kavak, S. (2018). *Koray Avcı Çakman'ın hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Kaya, V. (2007). *Cahit Zarifoğlu'nun çocuk kitaplarında temel değerler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Koç, M. (2005). Din psikolojisi açısından ergenlik döneminde dua ve ibadet psikolojisinin gelişimi. *Ekev Akademi Dergisi*, 9(25), 75-88. http://isamveri.org/pdfdrg/D01777/2005_25/2005_25_KOCM.pdf (E.T. 11.09.2016)

- Kozak, İ. E. (1999). *İnsan-toplum-iktisat*. Değişim Yayınları.
- Kösoğlu, N. (1998). *Türk kimliği ve Türk dünyası*. Ötüken Yayınları.
- Küçük, E. E. (2005). *İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulan türkçe kitaplarındaki düz yazı metinlerinin çocuğa görelilik ilkesine ve metinlerin içerdiği eğitsel iletilere göre incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Madran Demirtaş, H. A. (2011). *Sosyal kimlik ve ayrımcılık*. Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar Projesi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Birimi. <http://secbir.org/images/haber/2011/01/07-andac-demirtas-madran-2.pdf> (E.T. 21.03.2017)
- Oflaz, A. (2017). *Zebercet Coşkun'un derleme ve yazma masallarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Oğuzkan, F. (1997). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı*. Emel Matbaacılık.
- Özdemir, G. (2008). *Sevim Ak'ın hikâye ve romanlarında yer alan eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. M. Bütün & S. B. Demir (Çeviri Ed.). Pegem Akademi.
- Piaget, J. (2011). *Çocukta dil ve düşünme*. S. E. Siyavuşgil (Çev.). Palme Yayıncılık.
- Reimer, J.; Paolitto, D. Pritchard & Hersh, R. H. (1990). *Promoting moral growth, from Piaget to Kohlberg*. (Second Edition). Waveland Press. <https://www.amazon.com/Promoting-Moral-Growth-Piaget-Kohlberg/dp/0881335703> (E.T. 11.08.2016)
- Santrock, J. W. (2016). *Yaşam boyu gelişim & Gelişim psikolojisi . Life-span development*. G. Yüksel (Çev. Ed.). Nobel Yayıncılık.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem.
- Sözen, E. (1999). *Kimliklerimiz*. Birey.
- Şahin, A. (2007). Çocuk ve çocukluk. Ö. Yılar ve L. Turan (Ed.) *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı* (ss. 3-16). PegemA Yayıncılık.
- Şengün, M. (2007). Ahlaki Gelişimin psiko-sosyal dinamikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23 (23), 201-221.
- Taylı, A. (2013). Ahlak gelişimi. Ş. I. Terzi (Ed.), *Eğitim psikolojisi* (ss. 172-210). PegemA Yayıncılık.
- Tekin, A. (2018). *Aytül Akal'ın çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Tural, S. (1992). *Kültürel kimlik üzerine düşünceler*. Ecdad Yayınları.
- Ulus, B. (2020). *Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletiler üzerine bir inceleme*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Uzuner Yurt, S.; Şimşek, T. (2016). Sevim Ak'ın öykülerinin eğitsel değerleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(4), 474-488.
- Vergin, N. (1993). Değişim ve süreklilik. *Türkiye Günlüğü* (25).
- Wadsworth, B. J. (2015). *Piaget'in duyuşsal ve bilişsel gelişim kuramı*. Z. Selçuk (Çev. Ed.). PegemA Yayıncılık.

- Woolfolk Hoy, A. (2015). *Eğitim psikolojisi*. D. Özen (Çev.). Kaknüs Yayınları.
- Yavuz, M. H. (2013). *Masallar ve eğitimsel işlevleri*. Eğiten Kitap.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A. (2016). *Ernest Harms ve Ronald Goldman'ın dini gelişim kuramları bağlamında dini içerikli çocuk kitapları*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Yılmaz, H. (2019). *Tuncel Altinköprü'nün "Serüven Peşinde" dizisinde yer alan eğitsel iletiler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.